

V L A A M S P A R L E M E N T

Zitting 1999-2000

16 februari 2000

HANDELINGEN

PLENAIRE VERGADERING

MORGENVERGADERING

BELEIDSNOTA WELZIJN, GEZONDHEID EN GELIJKE KANSEN 1999-2004

Inhoud

Nr. 34

Woensdag 16 februari 2000
Morgenvergadering

Berichten van verhindering 1

Beleidsnota

Welzijn, Gezondheid en Gelijke Kansen 1999-2004, ingediend door mevrouw Mieke Vogels, Vlaams minister van Welzijn, Gezondheid en Gelijke Kansen

– 150 (1999-2000) – Nr. 1

Bespreking (Voortzetting)

1

Sprekers : mevrouw Margriet Hermans, mevrouw Riet Van Cleuvenbergen, de heren Ludo Sannen, Eric Van Rompuy en Jacky Maes, mevrouw Veerle Declercq, de heren Felix Strackx, André Denys, Gilbert Bossuyt, Francis Vermeiren en Miel Verrijken, mevrouw Trees Merckx-Van Goey, mevrouw Sonja Becq, de heer Guy Swennen, mevrouw Patricia Ceysens, mevrouw Ria Van Den Heuvel en minister Mieke Vogels

Met redenen omklede moties

Regeling van de werkzaamheden 31

VOORZITTER : De heer Johan De Roo, eerste ondervoorzitter

- *De notulen van de jongste vergadering worden ter tafel gelegd.*
- *De vergadering wordt geopend om 10.30 uur.*

De voorzitter : Dames en heren, de vergadering is geopend.

BERICHTEN VAN VERHINDERING

Norbert De Batselier, Niki De Gryze, Johan Demol, Mark Van der Poorten : gezondheidsredenen ;

Maria Tyberghien-Vandenbussche : buitenslands ;

Veerle Heeren : familieverplichtingen.

BELEIDSNOTA

Welzijn, Gezondheid en Gelijke Kansen 1999-2004, ingediend door mevrouw Mieke Vogels, Vlaams minister van Welzijn, Gezondheid en Gelijke Kansen
– 150 (1999-2000) – Nr. 1

Bespreking (Voortzetting)

De voorzitter : Dames en heren, aan de orde is de voortzetting van de bespreking van de beleidsnota Welzijn, Gezondheid en Gelijke Kansen 1999-2004, ingediend door mevrouw Vogels, Vlaams minister van Welzijn, Gezondheid en Gelijke Kansen.

Mevrouw Hermans heeft het woord.

Mevrouw Margriet Hermans (Op de tribune) : Goedemorgen mijnheer de voorzitter, goedemorgen mevrouw de minister, ik zal het hebben over het gezinsbeleid. Een van de pijlers van de beleidsnota van de minister is de algemene toegankelijkheid van de voorzieningen en de samenleving. Dat verheugt ons, want iedereen is gediend met een toegankelijke maatschappij, heus niet enkel de

zorgbehoevenden. Helaas slaagt de minister er niet in om haar beleidsnota zelf overal even toegankelijk te maken. Daar hadden we het gisteren al over. We kijken uit naar een toegankelijke beleidsnota. Laat me in alle eerlijkheid toegeven dat ik er zelf nogal op gezwraagd heb.

De minister heeft de intentie om voor het gezinsbeleid behoeftegestuurd te werken en de middelen hiervoor vraaggericht aan te wenden. Het Vlaams gezinsbeleid wordt evenwel gekortwiekt, omdat het financieringsinstrument bij uitstek, namelijk de kinderbijslag, federaal is. Ook voor de buitenschoolse kinderopvang komt het grootste deel voor de financiering van het personeel van het federale Fonds voor Collectieve Uitrusting en Diensten. De federale minister stelde zelfs dat een van zijn prioriteiten erin bestaat de norm van de gemeenschappen en gewesten in overeenstemming te brengen met die van de federale overheid, en dit terwijl kinderopvang een exclusieve gemeenschapsbevoegdheid is. Dit vraagt om een oplossing.

Ik was heel blij om de volgende woorden in de beleidsnota te lezen : onthaasten en gezinstijd. Men wil arbeid en gezin met elkaar helpen verzoenen, en zorgen voor flexibelere werkuren en loopbaanonderbreking als de gezinssituatie dat nodig maakt. Spijtig genoeg zijn ook hier in vele gevallen op federaal vlak ingrepen nodig. Denk maar aan de wetgeving inzake loopbaanonderbreking en de modernisering van de arbeidswetgeving, zodat die de nodige akkoorden tussen Vlaamse werkgevers en werknemers niet langer in de weg staat. Heel wat kansen om in Vlaanderen op een soepele manier arbeid en gezin beter met elkaar in overeenstemming te brengen, moeten nu spijtig genoeg ongebruikt blijven liggen.

Positief is uiteraard dat de minister haar creativiteit aanwendt om toch zoveel mogelijk zaken te realiseren en initiatieven te nemen. Ik hoop van harte dat er snel een concrete inhoud wordt gegeven aan het begrip 'zorgkrediet' en dat de niet-overdraagbare zorgrechten voor moeders én vaders op heel korte termijn realiteit worden. Graag zou ik deze maatregel zo ruim mogelijk toegepast willen zien, en dan denk ik vooral aan ouders na een echtscheiding. Vaak leidt echtscheiding tot armoede en sociale uitsluiting. Ook hier dringen zorgkredieten zich op. Kansen grijpen is één ding, kansen krijgen een tweede.

Bij de suggestie om via thuiswerk en telewerk de combinatie arbeid-gezin te vereenvoudigen, wil ik graag opmerken dat het erg moeilijk is om gezin te combineren met thuiswerk. Op langere termijn kan

Hermans

dit bovendien leiden tot sociaal isolement. Bij dergelijke maatregelen moeten de mogelijke gevolgen ervan worden overwogen.

We zien wel, en dat kunnen we alleen maar aanmoedigen, steeds meer ambitieuze vrouwen hun opmars maken op de arbeidsmarkt. Daar hebben we als vrouwen lang voor gevochten. Willen we echter dat ook deze vrouwen voor kinderen kiezen, dan moet de aanmoediging sterker en ruimer worden dan alleen voorzien in kinderopvang. Het kan niet langer vanzelfsprekend zijn dat een van de ouders de zorgtaken op zich neemt. De mannelijke partners moeten worden aangezet tot hun deel van de gezinstaken op te nemen. Beide partners moeten zich een job kunnen nemen zonder steeds met schuldgevoelens of een onoverkomelijke berg huishoudelijke taken geconfronteerd te worden. Ook de bedrijven zelf beseffen maar al te goed dat de huishoudelijke taken voor een deel moeten worden uitbesteed. Ook zij zoeken oplossingen en moeten hierin worden gesteund.

Het is duidelijk dat we met zijn allen, en ook daar ben ik blij om, overtuigd zijn van het feit dat de kwaliteit van het gezinsleven, en van het leven in het algemeen, centraal staat. Zowel de kerngezinnen bestaande uit man, vrouw en kinderen, als het eenoudergezin of de nieuwe gezinnen eisen een specifieke aanpak. In dit opzicht kan een goed uitgebouwde gezins- en opvoedingsondersteuning een hele steun zijn wanneer die kwaliteit wat te wensen overlaat. Ze kan echter ook een heel belangrijk zijn voor preventie en zo bijdragen tot de kwaliteit van het gezinsleven en van het leven van alle afzonderlijke leden.

Positief is ook dat de minister de opvoeding van kinderen tot één van de belangrijkste thema's van de komende jaren beschouwt. In de marge daarvan zou ik nog een kleine opmerking willen toevoegen. Heel de beleidsnota door verwijst de minister veel naar Kind en Gezin als een belangrijke actor en geeft ze deze VOI een aantal bijkomende taken. Ik wil er toch voor waarschuwen dat Kind en Gezin op die manier een monopolie geniet. Dit is geen enkel probleem voor zover het over taken gaat die het beleid van de minister uitvoeren. De voorbije jaren drukte K&G echter ook vaak een inhoudelijke stempel op een aantal beslissingen – of gaf althans sterk die indruk – terwijl dit eigenlijk haar bevoegdheid niet is. Misschien kan men dit vermij-

den door participatie van de gebruiker in de raad van bestuur van Kind en Gezin.

Mevrouw de Minister, tot besluit wil ik onderstrepen dat het gezinsbeleid, als een van de pijlers van de kwaliteit van het leven, een inclusief beleid moet zijn. Het gezin is meer dan welzijn alleen. Wil men een echt en volwaardig beleid voor de kleinste leefgroep in onze samenleving uitbouwen, dan moeten ook cultuur, ruimtelijke ordening, verkeer en mobiliteit, huisvesting, openbare werken, onderwijs, consumentenzaken en nog vele andere sectoren daarbij worden betrokken. VU&ID is ervan overtuigd dat door gepaste aandacht, een eigentijds beleid en omkadering voor de gezinnen in Vlaanderen, de weg naar de samenloze samenleving kan worden gekeerd. (*Applaus*)

De voorzitter : Mevrouw Van Cleuvenbergen heeft het woord.

Mevrouw Riet Van Cleuvenbergen (*Op de tribune*) : Mijnheer de voorzitter, mevrouw de minister, geachte collega's, ik zal me beperken tot het gelijkekansenbeleid. De bevoegde minister is er niet in geslaagd haar voorgangster te evenaren in doelgerichte originaliteit. Want de beleidsbrief over de gelijke kansen in Vlaanderen voor Els en Jan, Piet en Karel, Eva en Lies, Aïsha en Ali, en Marleen van 1998 en de brief van 1999 over gelijke kansen in Vlaanderen, 'Langzaam ? Maar zeker !' stak in elk geval duidelijker in elkaar dan dit Opus 12.

Niet alleen gaf de creatieve titel van mevrouw Grouwels duidelijk weer waar het beleid voor stond, ook was de inhoud voor het gelijkekansenbeleid veel doorzichtiger en duidelijker. Mevrouw de minister, deze beleidsnota is geen voorbeeld van toegankelijkheid. Nochtans had u die toegankelijkheid uitgeroepen tot één van de aandachtspunten van uw beleid. Een toegankelijke beleidsnota wil voor de CVP zeggen : begrijpbaar, herkenbaar, bevattelijk voor iedereen en voor alle maatschappelijke lagen, voor alle culturen in de ruimste zin. Kortom, zonder letterlijke en figuurlijke drempels.

Het moet me van het hart dat in deze beleidsnota veel te veel met afkortingen wordt gewerkt en dat – zoals trouwens reeds andere collega's hebben gezegd – men deze nota wel 10 keer moet lezen vooraleer men alles vindt. En dan nog. Wij hebben hier in het verleden nooit over het GKB gesproken, nooit over EER. Vakjargon in het gelijkekansenbeleid staat als een tang op een varken. U geeft zelf

Van Cleuvenbergen

aan dat u deze nota zult herschrijven voor kinderen, mentaal gehandicapten en blinden. Dat is een goede zaak. Is het echter niet beter dit werkstuk te herschrijven voor die parlementsleden die deze materie niet volgen in een duidelijke taal, zonder afkortingen en met een index zodat men de materie over migranten, vrouwen, ouderen, gezin, enzovoort, snel kan vinden ?

De minister is in de eerste plaats coördinerend minister van het Gelijkekansenbeleid voor vrouwen en mannen. U schrijft terecht dat het gaat om een categoriale én inclusieve benadering. In de beleidsnota van deze regering die-alles-anders-zou-aanpakken vinden we weinig nieuwe ideeën. U hebt het over participatie, besluitvorming door paritaire democratie, quotaregelingen, de pluspuntbank, het voorbeeld van de Vlaamse overheid, al dan niet lokale emancipatie-effectrapporten, vrouwen in besluitvorming, combinatie arbeid-gezin, resultaatverbintenis, zorgkredieten, het doorbreken van de traditionele beeldvorming, de uitbouw van een sterk middenveld, een versterkte administratie, de interdepartementale commissie voor Gelijke Kansen, enzovoort. Hoewel sommigen hier gisteren zegden dat dit laatste nieuw zou zijn, moet ik er op wijzen dat dit voor parlementsleden die de zaken op de voet volgen, niet nieuw is. U treedt gewoon in de voetsporen van uw voorgangster. De achterstelling van vrouwen blijft een feit. Soms gebeurt dat erg subtiel, en neemt die achterstelling verschillende aspecten aan. Niet alles is terug te voeren tot de last van gezinstaken. Het democratische principe alleen al vereist dat vrouwen overal hun plaats spontaan moeten kunnen innemen. Daarom betreuren we het dat u de genoemde aspecten van uw voorgangster niet in de context van vandaag en van de komende jaren plaatst.

Verkiezingen moeten nu bijzondere aandacht krijgen. Het doet er niet toe of het gaat om verkiezingen voor advies- en beheersorganen, of over sociale en politieke verkiezingen. Over acht maanden zijn er gemeenteraadsverkiezingen. Reeds tijdens de begrotingsbesprekingen pleitten we voor een campagne om vrouwen ervan te overtuigen zich kandidaat te stellen. We stellen echter vast dat minister Vogels zwijgt – zelfs als minister Sauwens acties op het getouw zet om kandidaten te werven en te steunen. Alle wetenschappelijk onderzoek toont aan dat specifieke steun van vrouwen erg belangrijk is. Een recente studie van het HIVA over de deelname van vrouwen aan sociale verkiezingen

toont aan dat het belangrijk is om op tijd om vrouwen extra ertoe te bewegen verantwoordelijkheid op zich te nemen. Want klassieke boodschappen betrekken vrouwen niet altijd op zichzelf. De interne werking en cultuur van belangengroepen, politieke partijen en beheersorganen is belangrijk. Vrouwen worden afgeschrikt door de vakterminologie, de taal en de afkortingen. Al te veel wordt daarvan misbruik gemaakt om indruk te maken.

We hadden dan ook acties verwacht voor de empowerment van vrouwen. Dat moet vooral gebeuren via vrijwilligers van politieke vrouwengroepen en van de al dan niet klassieke vrouwenbewegingen. Zij hebben in het verleden gezorgd voor de emancipatie. Ze zorgden voor de deelname van vrouwen aan de politiek en stimuleerden vrouwen om een zichtbare rol te spelen in onze samenleving. Zij bereiken de meeste vrouwen, met inbegrip van gewone vrouwen. Maar zij worden in deze beleidsnota doodgezwegen. Deze vrijwilligers worden niet vermeld, laat staan gesteund. Zowel de ervaringen in Noord-Europa als de studie die is uitgevoerd onder leiding van Mieke Van Haegendoren over hoe meer vrouwen in de politiek en beleidsvoorbereidende organen te krijgen, leren ons dat autonome politieke vrouwenbewegingen moet versterken. In de beleidsnota vinden we daarover niets terug.

Het Gelijkekansenbeleid is een inclusief beleid. De aanwezigheid van voldoende vrouwen in beheers- en adviesorganen is belangrijk. Maar minister Vogels zwijgt als de Vlaamse regering nieuwe beheers- of bestuursorganen samenstelt. Hoe verklaart men anders dat de Limburgse Reconvertie-maatschappij en Toerisme Vlaanderen zo manvriendelijk zijn samengesteld, ondanks het bestaan van de Pluspuntbank ? Reeds op 16 november vroeg ik de minister naar de stand van zaken inzake de eenderderegeling bij de Vlaamse adviesorganen. Nog steeds wacht ik op het gecoördineerd antwoord. Sinds 1 januari 2000 zouden alle adviesorganen minstens voor een derde uit vrouwen moeten bestaan. Hoe kunnen we de uitvoering van het decreet evolueren zonder over de gegevens te beschikken ? Als minister van Gelijkekansenbeleid met aandacht voor een inclusief beleid, moet u permanent waken over uw collega's ministers, ook bij de aanstellingen in allerlei raden. In die zin komen de mooie woorden uit uw beleidsnota totaal ongehoorzaam over.

We missen niet alleen nieuwe initiatieven voor een gelijkheidsbeleid voor mannen en vrouwen,

Van Cleuvenbergen

maar ook een consequente uitvoering van het beleid van uw voorgangster, mevrouw Grouwels. Waar we vroeger nog hoopten op een correctie door de federale overheid, ziet het er ook daar niet goed uit. Hoewel overleg met de andere bevoegde minister van Gelijkekansenbeleid in theorie kan sturen, stellen we vast dat minister Onkelinx geen interesse toont. Ondanks alles pleiten we voor overleg, maar we verwachten in eerste instantie stimuli van het Vlaamse beleid. Zo niet, zullen de resultaten die Miet Smet, Anne Van Asbroeck en Brigitte Grouwels hebben bereikt, snel verwateren. In de gids voor subsidies van het Vlaamse gelijkedkansenbeleid, wordt nog steeds naar de vorige minister verwezen. Minister Vogels heeft blijkbaar voor alles tijd, behalve om te besturen.

Mevrouw de minister, we betreuren het dat u in het kader van het gelijkedkansenbeleid zoveel doelgroepen wilt bewaken : armen, migranten, etnisch-culturele minderheden, ouderen, holebi's. Zou het niet beter zijn dat elke minister het voor een van deze doelgroepen opneemt ? Dit kan een garantie zijn voor een inclusief gelijkedkansenbeleid. Een Pekingdecreet en een emancipatie-effectendecreet zijn dan geen verplichting meer maar een instrument voor het beleid. Dat is wat men een gelijkedkansenpreventiebeleid noemt.

Inzake het beleid voor de verschillende doelgroepen hopen we dat de projecten die minister Grouwels heeft opgestart voor homo- en lesbische jongeren en hun gezin, worden voortgezet. In deze beleidsnota wordt opvallend weinig aandacht besteed aan het holebi-beleid.

Wat het armoedebeleid betreft, is de aandacht voor plattelandsarmoede terecht, maar ook de kleinere wijken en fusiegemeenten van steden behoren in de praktijk tot het platteland. U neemt de maatregelen van de Vlaamse interdepartementale commissie voor Armoedebestrijding van de Vlaamse administratie als uitgangspunt, maar wat doet u met de goedgekeurde motie van dit parlement na het armoededebat ? Onze fractie meent dat dit een perfecte handleiding is die uitgaat van de concrete ervaringen van armen, beluisterd door politici. Daarin wordt aangetoond dat het eenloketsysteem geen goede oplossing is. Welke is nu de visie van de regering over de cheques in het armoedebeleid ? Armoedebeleid is een persoonsgebonden aangelegenheid, en behoort dus tot de bevoegdheid van de Vlaamse regering, niet van de federale minister.

We vinden het positief dat aandacht wordt besteed aan discriminatie op basis van leeftijd. Toch hebben we hier een aantal vragen bij. Waarom moet een onthaalouder 21 jaar zijn ? Is dit niet arbitrair, rekening houdend met de maatschappelijke evoluties ? Hoe staat het met de lokale dienstencentra voor het ouderenbeleid ? Het thuiszorgdecreet schafte toch alle leeftijden af, omdat deze niet relevant waren voor de te verlenen zorg ? Wat doet u met de gratis bussen voor 65-plussers ? Is deze maatregel uitgewerkt om sociale ongelijkheden weg te werken, om armoede te bestrijden, om de lege bussen te vullen of om het mobiliteitsprobleem op te lossen ?

De voorzitter : De heer Sannen heeft het woord.

De heer Ludo Sannen : U bent dus tegen de gratis bussen voor de 65-plussers ?

Mevrouw Riet Van Cleuvenbergen : Mijnheer Sannen, ik wil alleen duidelijkheid. Als het de doelstelling is 65-plussers beter vervoer te verlenen, dan ga ik akkoord. Doch dit is geen oplossing. Als er geen bussen zijn, komt men er niet.

De heer Ludo Sannen : Het is de bedoeling van deze maatregel om de mobiliteit van de 65-plussers te garanderen. Ik neem aan dat u geen problemen hebt met die doelstelling.

Mevrouw Riet Van Cleuvenbergen : Er moet dan wel overal een gelijkwaardig aanbod zijn. Deze maatregel staat los van de feiten. U hebt dat naar aanleiding van de Septemberverklaring zelf gezegd.

Dergelijke maatregelen kunnen ook andere doelgroepen ten goede komen. De schoolgaande jongeren zouden zeker voordelen ondervinden van goedkopere bussen. Goedkoop betekent overigens niet hetzelfde als gratis. Gratis bussen moeten immers door dit parlement en door de gemeenten worden betaald. Een leeftijdsgrens is enkel verantwoord, indien de maatregel het probleem voor die groepen ook echt oplost.

Dit parlement heeft tijdens de vorige regeerperiode een degelijk decreet inzake de etnisch-culturele minderheden goedgekeurd. Dit decreet biedt alle betrokken doelgroepen een kader. Wij hadden van deze beleidsnota duidelijk meer verwacht inzake de integratie van migranten en erkende vluchtelingen. De nota vermeldt nergens of de felgevaardeerde inburgeringscursussen al dan niet verplicht zullen zijn. Wat ook ontbreekt, zijn concrete stap-

Van Cleuvenbergen

pen en een financiële planning om een gedifferentieerd taalaanbod en cursussen maatschappelijke vorming op te zetten. Integratie begint uiteindelijk met voldoende aanbod.

We steunen de versterking van het Forum van migrantengroepen als volwaardige gesprekspartner. We vragen echter ook dat u de met de sociale partners gemaakte afspraken over werkgelegenheid respecteert.

De integratiecentra en aanverwante organisaties hebben op het lokale vlak een kader gecreëerd. Het Vlaams Centrum voor Minderheden vormt de centrale koepel voor het hele minderhedenbeleid. Dit centrum biedt allochtonen, vluchtelingen en woonwagenbewoners een structurele steun. Dit kader is op zich goed, maar heeft behoefte aan middelen om zich te kunnen ontwikkelen. We hebben dit overigens al verklaard naar aanleiding van de begrotingsbesprekingen. Het verontrust ons dan ook dat het Vlaams Centrum voor Minderheden in deze beleidsnota totaal wordt doodgezwegen. Er komt dus geen cel voor onthaal en woonwagenbewoners. De problematiek van de Rom-zigeuners kan in Gent tot zeer explosieve toestanden leiden. De situatie ter plekke is een echte tijdbom.

Wij pleiten in de eerste plaats voor een gelijkekansenbeleid dat gericht is op effectieve gelijke kansen voor mannen en vrouwen. Wij willen dan ook meer dan deze late nieuwjaarsbrief vol goede voornemens, glitter en mooie – zij het hoogdravende – omschrijvingen. De nota is onbegrijpelijk voor wie niet over de nodige tijd en de tekst zelf beschikt. De ouders, de peter en de meter die deze nieuwjaarsbrief moeten beluisteren, luisteren al monkelend. Ze vinden het een lieve brief en ze zien dat de schrijfster het goed bedoelt. Ze luisteren echter met gemengde gevoelens naar de goede voornemens. De beloften zijn hoog gegrepen en vragen heel wat krediet.

Wij geven echter geen krediet meer. Wij zijn in de korte periode dat minister Vogels de portefeuille van welzijn in handen heeft gehad, al een aantal keren bedrogen uitgekomen. Een beleidsnota moet zeggen wat de regering op korte en op langere termijn wil doen. Indien een beleidsnota dit niet kan verduidelijken, wordt de politiek ongeloofwaardig.

Ik wil mijn interventie afsluiten met een citaat uit het tijdschrift Knack van 2 februari 2000. 'Wie

schijn wekt, zal bedrog oogsten. Na het spektakel volgt de kater. Sommigen bij Agalev hopen stille-tjes dat ook mevrouw Vogels zich iets meer zou laten inspireren door de bezadigd lijkende maar zeer gerespecteerde en keihard onderhandelende mevrouw Dua. Zij is keihard waar het hoort, op ministerraden en andere overlegorganen – en niet voor camera en microfoon'. Wij vrezen dat deze XII werken het zoveelste goedgespeelde showprogramma zijn. Showprogramma's kunnen wij in dit parlement wel missen. (*Applaus bij de CVP*) (*Opmerkingen van de heer Ludo Sannen en de heer Francis Vermeiren*)

De heer Eric Van Rompuy : Volgende zondag om 19.30 uur kunnen we minister Vogels zelfs op VTM zien zingen. Een nieuw Vlaanderen betekent blijkbaar dat de minister van Welzijn op de televisie komt zingen. Ik raad u allen aan om te kijken.

De voorzitter : De heer Sannen heeft het woord.

De heer Ludo Sannen : Ik herinner me nog beelden van CVP-bijeenkomsten tijdens dewelke zelfs de toenmalige premier probeerde te zingen.

Mevrouw Riet Van Cleuvenbergen : Dat was geen televisieshow ! De pers was toen aanwezig op een partij-bijeenkomst.

De heer Eric Van Rompuy : Dat was een CVP-bijeenkomst. Maar als een minister van Welzijn, Gezondheid en Gelijke Kansen zich leent tot amusement en op zondagavond in VTM-programma's zingt, dan denk ik met heimwee terug aan Rika Steyaert. Dat was een grote dame, die met een groot gezag kon spreken. Optreden in dat soort televisieprogramma's vind ik beschamend.

De heer Jacky Maes (*Op de tribune*) : Mijnheer de voorzitter, mevrouw de minister, geachte leden, bij de bespreking van een beleidsnota van een minister is het logisch dat men die toetst aan de inhoud van de regeringsverklaring. Over de kinderopvang zegt de regeringsverklaring onder meer het volgende. Het systeem moet worden hervormd en uitgebreid. Erkenning en toelage moeten worden gescheiden. Kinderopvang is een basisrecht. Het aanbod moet drastisch worden verhoogd. De ouderbijdrage voor gezinnen met lage inkomens moet worden verminderd. Binnen een termijn van negen maanden moet een algemeen beleidsplan worden voorgesteld. Er moet extra aandacht gaan naar een flexibele kinderopvang. De toelage zal veeleer bestemd zijn voor de gebruiker dan voor de instelling.

Maes

gen. De buitenschoolse kinderopvang krijgt een decreet en moet verder worden uitgebouwd.

Geef toe : dit is ambitieus, hoopvol en vernieuwend. Toch hebben we de indruk dat dit deel van de regeringsverklaring onmiddellijk sterk wordt gereduceerd als we de begroting 2000 doornemen. In stuk 31 kan men op pagina 11 lezen : 'In afwachting van de algemene beleidsnota Kinderopvang begin volgend jaar voorziet de Vlaamse regering in de begroting 2000 alvast in een uitbreiding van het aantal plaatsen met 1.500.' De algemene beleidsnota die de regeringsverklaring van juli 1999 in het vooruitzicht stelt, zou er dus uiterlijk op het einde van maart 2000 moeten zijn. In de begroting stelt men deze nota echter uit tot 2001. Althans volgens de voorliggende documenten heeft men dus 18 maanden nodig om een algemene nota op te maken. Dit druist in tegen de afspraken. Men sust de sector met 1.500 bijkomende plaatsen voor 2000. Als men aan dit tempo de ontbrekende plaatsen invult, is er sprake van een processie van Echternach. Er zijn immers 20.400 extra plaatsen nodig voor kinderopvang en er zijn 37.800 extra plaatsen nodig voor buitenschoolse kinderopvang. De SP heeft vragen bij het tijdschema en bij uw algemeen plan.

Een beleidsnota is richtinggevend voor de zittingsperiode. Waarom kondigt men een afzonderlijke algemene nota voor kinderopvang aan ? Dit doet me de wenkbrouwen fronsen. In de beleidsnota lees ik niets dat mijn ongerustheid kan wegnemen. U zegt wel dat u uiterlijk tegen februari 2000 uw algemene nota zult voorleggen, en dat dit vroeger is dan in het regeerakkoord werd vastgelegd, maar tegelijkertijd zegt u dat de tijd in 2000 volop zal worden gebruikt voor de politieke discussie en de juridische implementatie. Ik kom terug uit bij de 18 maanden die u nodig hebt om te starten. Mijn vraag luidt : waarom zoveel tijdverlies ?

Ik wil u er alvast uitdrukkelijk op wijzen dat voor de SP kinderopvang een absolute prioriteit is. Kinderopvang moet een recht worden, omdat het voor veel ouders de enige mogelijkheid is om een gezin en een job te combineren. Wij wensen dan ook dat de plannen uit het Vlaamse regeerakkoord spoedig worden uitgevoerd. De Vlaamse regering heeft een uitgebouwd, goed en betaalbaar netwerk van kinderopvang beloofd, en we willen dat u zich aan die belofte houdt.

Wij willen dan ook een voorstel van kaderdecreet Kinderopvang indienen. Dit houdt in dat de Vlaamse regering samen met Kind en Gezin de huidige opvang zeer sterk moet uitbreiden en dat er de komende 5 jaar extra middelen moeten worden geïnvesteerd in de kinderopvang. Aan onze collega's in de Kamer hebben we gevraagd een concreet voorstel in te dienen om onthaalmoeders een eigen sociaal statuut te bieden. Het voorstel dienaangaande van de KAV is ons zelfs niet ongenegen. Daarnaast is aan minister Landuyt duidelijk gevraagd om de strikte voorwaarden inzake werkloosheidsduur van de begeleidsters met Gesco-statuuut in de buitenschoolse kinderopvang te versoepelen. Dit kan gelden als overgangsmaatregel tot Kind en Gezin deze begeleidsters opneemt binnen het reguliere personeelskader.

Mevrouw de minister, we willen aandacht voor de knelpunten bij de kinderopvang. Daarbij willen we u helpen. Aangezien we echter aangewezen zijn op uw algemene nota, vragen we voor deze knelpunten alvast een oplossing uit te dokteren. Hoe zult u bijkomende opvang betalen ? Moet u straks de budgetcontrole niet aanprijzen om bij te sturen ? Krijgen we straks een raming met betrekking tot een betere verloning van de mensen die zijn tewerkgesteld in de kinderopvangsector ? Welk algemeen kader wilt u voor de gemeentebesturen ? Wat zal de taak zijn van het provinciale of regionale niveau ?

Er zijn nog veel meer vragen, maar toch wil ik de Vlaamse minister van Welzijn, Gezondheid en Gelijke Kansen erop wijzen dat er tot op heden door de overheid federaal wel degelijk maatregelen zijn genomen ten voordele van de kinderopvang. Ik zou niet graag zien dat kinderopvang in uw symfonie een 'lage do' wordt. Op ons kunt u rekenen om de kinderopvang een juiste plaats te geven in ons maatschappelijk landschap. (*Applaus bij de VLD, de SP, AGALEV en VU&ID*)

De voorzitter : Mevrouw Declercq heeft het woord.

Mevrouw Veerle Declercq (*Op de tribune*) : Mijnheer de voorzitter, mevrouw de minister, geachte collega's, we zijn verheugd over de aandacht die in de beleidsnota aan de bijzondere jeugdzorg wordt besteed. We starten inderdaad met degelijke informatie en met een goed onderbouwde maatschappelijke beleidsnota Bijzondere Jeugdzorg van maart 1999. Iedereen uit de sector is het erover eens dat het hier om een inclusief jeugdbeleid moet gaan. We vinden het bijzonder interessant dat

Declercq

de horizontale samenwerking en netwerking tussen de verschillende werkvormen van de bijzondere jeugdbijstand sterk zal worden aangemoedigd. Dit zal ook gebeuren over de grenzen van de sector heen. We steunen de herstructurering die de jeugdzorg toegankelijker wil maken. We zien de bijzondere jeugdzorg dus niet zozeer als een sluitstuk maar als een deel van het geheel.

Toch wil ik aandacht vragen voor enkele concrete punten die we zo snel mogelijk uitgewerkt willen zien. Ik begin met de preventie. We gaan er volledig mee akkoord dat preventie centraal staat en dat er orde moet komen in de chaos van het preventiebeleid. Ook hier bestaat reeds een grote knowhow. We pleiten voor een radicale preventie, waarbij we nog eens de belangrijke rol van scholen en CLB's als eerste lijn willen benadrukken.

Heel concreet vragen we dan ook onmiddellijk en onvoorwaardelijk dat alle kinderen en jongeren kunnen deelnemen aan alle activiteiten op school. Hier durf ik te spreken uit mijn ervaring op de sociale dienst van een school in het buitengewoon onderwijs. Op schoolreizen en sportdagen zijn er steeds meer kinderen en jongeren afwezig, waarbij allerhande redenen worden opgegeven. Natuurlijk zegt men nooit dat het wegens geldgebrek is.

Fotokopieën, zwemgeld en andere activiteiten mogen geen enkele druk uitoefenen, noch op de leerlingen noch op de leerkrachten. Het kan niet dat de leraars in plaats van leerkracht te zijn voor bankier moeten spelen. Zolang niet alles gratis is, moeten er afspraken worden gemaakt met scholen, CLB's en OCMW's. Ook in verband met warme maaltijden dienen dergelijke afspraken te worden gemaakt.

Ook als ouders wel over voldoende geld beschikken, maar het niet uitgeven ten bate van hun kinderen, mogen deze laatsten in geen enkel geval als inzet worden gebruikt om ouders op die manier onder druk te zetten om hun rekeningen te betalen. We willen nogmaals de onvoorwaardelijkheid ten aanzien van kinderen en jongeren benadrukken. Dit is een kans om vroege uitsluiting bij kinderen en jongeren op school te voorkomen.

Twee andere zaken dienen dringend te worden uitgewerkt. In de beleidsnota lezen we dat momenteel nog wordt onderzocht bij welke problematische opvoedings- en leersituatie of bij welke schendingen van provisie – en protectierechten van kinderen een maatschappij echt dient op te treden. Van

verschillende kanten stellen we vast dat in dringende situaties soms niet wordt opgetreden, ondanks ernstige signalen van leerkrachten en CLB's. Soms is het niet duidelijk of plaatsing de enige uitweg is, maar soms is het ook vrij duidelijk. Jongeren die het huis ontvlucht zijn en van wie de ouders niet vrijwillig meewerken, dolen soms geruime tijd rond. We vragen dan ook de aanbevelingen van de commissie zo vlug mogelijk uit te voeren. Op korte termijn herziet de Vlaamse Gemeenschap via een decreet de procedure bij hoogdringendheid, met het oog op meer effectieve hulp voor kinderen en jongeren van wie de protectierechten fundamenteel geschonden zijn.

We stellen vast dat kinderrechten pas worden verdedigd als iemand ze behartigt. Oudere kinderen kunnen dit meestal zelf of vinden iemand die het voor hen opneemt. Wij maken ons zorgen om de kleine kinderen die nog geen stem hebben. Er zijn heel bedreigende situaties voor kinderen die hen in de kern van hun bestaan kunnen raken. We stellen vast dat er in deze situatie weinig of geen beschermende maatregelen zijn. Als ze bestaan, en als de bevoegde instanties ze nemen, blijken bureaucratische procedures en regelgeving schering en inslag. De driehoek comité-bemiddelingscomité-jeugdrechtbank moet dringend herbekeken worden. Ouders hebben rechten en belangen; kinderen hebben die ook. Het is echter verkeerd te veronderstellen dat die altijd samenvallen. We kiezen in de eerste plaats voor het kind. Beschermende maatregelen zijn nodig, zowel binnen de regelgeving als binnen de organisatie van de jeugdzorg in het algemeen. Voorts vragen we, in overeenstemming met de aanbeveling van de commissie, zo snel mogelijk een decretale omschrijving van kinderen en jongeren in een problematische opvoedings- en leefsituatie, vanuit de inspiratie van het internationaal verdrag over de rechten van het kind.

We vragen ook extra aandacht voor de licht mentaal gehandicapten in de bijzondere jeugdzorg. Het is een heel kwetsbare maatschappelijke groep, zowel voor terwerkstelling als voor ontspanning en vrije tijd. Prestatie is vaak de enige norm. Deze jongeren horen nergens bij, ook niet bij de specifieke opvang van gehandicapten. Vaak verzeilen ze in problematische situaties. Ze worden meegetrokken in kleinere en grotere misdrijven, waarbij de echte dader ontsnapt. Er is een grote nood aan specifieke begeleiding. Ze hebben geen boodschap aan ingewikkelde gesprekstherapieën. Ze vragen soms ook meer tijd. Er is nood aan eenvoudige, specifiek uitgewerkte therapieën voor licht mentaal gehandicapten. De huidige centra voor geestelijke gezondheidszorg hebben daar noch de tijd, noch de mid-

Declercq

delen voor. We pleiten ook voor zoveel mogelijk geïntegreerde vrijwilligheid in de bijzondere jeugdzorg, in die zin dat deze jongeren naar bestaande jeugdbewegingen, sportclubs, jeugdhuizen, sociaal-culturele activiteiten en vakantiewerkingen kunnen gaan die worden geleid door vrijwilligers. We vinden het niet zo een goed idee om alles specifiek voor die groep op te richten.

We vragen ook extra aandacht voor de pleegzorg. Pleegzorg staat in het verlengde van de basisdoelstellingen van de minister. Inbreng van vrijwilligers en mantelzorgers moet samengaan met professionele zorg op maat. Om pleegzorg een volwaardige plaats te geven en te ontdoen van zware vooroordelen, zal er dringend werk moeten worden gemaakt van de regelgeving. Zo is er nood aan meer administratieve soepelheid rond kinderbijslag, mutualiteit of domicilie. Dit is vooral bij korte plaatsing belangrijk. Anders verliezen de ouders het gevoel ouders te zijn en lijkt het alsof men hun kinderen afneemt.

Er zijn nog enkele zaken waar wij om vragen : maatregelen op korte termijn om vrijwilligheid te stimuleren via een aangepaste werking van de toegangspoort, het creëren van een lage drempel naar het comité, en een bereidheid om korte plaatsingen goed te keuren. Ik meen bij de lezing van uw beleidsnota de intentie daartoe te onderscheiden, maar ook hier is concretisering nodig. Over korte maatregelen kan eventueel een andere toegangspoort oordelen. Meer en meer kiest men voor kortere en concretere omschreven engagementen.

We zijn verheugd dat in de nota ernstig aandacht wordt besteed aan het forensisch welzijnswerk, ook voor geïnterneerden. De betrokkenen in het veld zijn echter wantrouwig en kunnen dit nog moeilijk geloven. Er werd in de jaren voor uw regering aantrad, al zo vaak gesproken over onderzoeken, rapporten, commissies, de bevoegdheidssituatie, of het overleg met federale regering. Telkens echter als het erop aan kwam iets te doen, gebeurde er niets. We zijn er echter van overtuigd dat er nu daadwerkelijk iets zal gebeuren. Het Vlaams Parlement zal intensief meewerken en wenst er bij de federale regering ook op aan te dringen dat deze materie wordt aangepakt. Voor de geïnterneerden is er dus een lichtstraal in zicht.

In het verleden heeft men naar aanleiding van vrij pijnlijke gebeurtenissen, verscheidene initiatieven genomen in de slachtoffer- en daderhulp. De uitwerking ervan is echter achterwege gebleven. We

zijn dan ook enthousiast over de plannen om slachtoffer- en daderhulp daadwerkelijk uit te bouwen.

Mevrouw de minister, de verwachtingen zijn enorm groot. De ingrediënten zijn er, de menu's worden samengesteld, de koks staan klaar. We zijn hoopvol gestemd voor de toekomst van de bijzondere jeugdzorg. (*Applaus bij AGALEV, de VLD, de SP en VU&ID*)

De voorzitter : De heer Strackx heeft het woord.

De heer Felix Strackx (*Op de tribune*) : Mevrouw de minister, toen ik uw beleidsnota begon te lezen, werd ik overvallen door het Max Havelaargevoel, het gevoel dat men krijgt bij het lezen van een boek dat ontzettend saai begint, maar naarmate men verder leest best nog boeiend wordt. Dat laatste had ik van uw beleidsnota verwacht. Ik meende dan ook dat, als ik het nog wat zou volhouden, er toch nog wat interessants zou komen.

Het bleef echter tot de laatste bladzijde even saai. U hebt niet voor een trendbreuk gezorgd door het wollige taalgebruik voor één keer aan de kant te laten, en eindelijk een nota te schrijven waarin duidelijk wordt gezegd waar het eigenlijk op staat. Ik vraag me af waarom het voor een minister onmogelijk is om een leesbaar stuk af te scheiden, dat is geschreven in het Nederlands, in plaats van in het ambtenarees.

Niet dat uit uw nota geen goede voornemens blijken, ze staat er integendeel bol van. Bijna honderd vervelende bladzijden lang mogen we vernemen dat de minister alles beter, toegankelijker, transparanter, efficiënter, gebruiksvriendelijker, enzovoort zal maken. Slechts zelden vernemen we ook hoe dat concreet zal gebeuren. De minister zal onderzoeken, bestuderen, doorlichten, overleggen, de verschillende actoren samenbrengen om de zaken eens te bekijken, enzovoort. Vrijwel nergens vernemen we wat de visie van de minister zelf is. De zeldzame keren dat er wel een zweem van begeestering te merken is, hetzij in de nota zelf, hetzij in uw verklaringen erover in de pers, slaat u de bal dan nog vaak mis. Daar kom ik straks op terug.

Ik wil echter beginnen met u te feliciteren, omdat u, na slechts zes maanden ministerschap, reeds tot de bevinding bent gekomen dat u eigenlijk geen coherent beleid kunt voeren zonder de volledige splitsing van ten minste de gezondheidszorg, maar eigenlijk van heel de sociale zekerheid. U zegt het niet met zoveel woorden, maar het komt op verschillende plaatsen in uw nota naar voor.

Strackx

Ik begrijp dan ook niet goed waarom u, met een kleine uitzondering voor bedrijfsgezondheidszorg en ziekenhuizen, niet de conclusie trekt dat u er ook voor moet vechten. U betreurt duidelijk de huidige situatie, maar u legt er zich zonder meer bij neer. We vinden dit jammer, maar begrijpen anderzijds dat het niet evident is voor iemand die afkomstig is uit een partij als de uwe, om meteen de communautaire toer op te gaan. Het is in ieder geval al een stap in de goede richting dat u eindelijk aan den lijve ondervindt hoe onwerkbaar de huidige situatie is.

Mevrouw de minister, op vele plaatsen blijft uw nota erg vaag. Zo moet het u toch bekend zijn dat het aantal HIV-besmettingen weer een stijgende tendens vertoont en dat er onlangs een aantal besmettingswijzen werden aangetoond die tot dusver als vrij ongevaarlijk werden beschouwd. Vindt u het niet nodig om de bevolking hierover te informeren? Wordt het ook niet stilaan de hoogste tijd om HIV op te nemen in de lijst van de aangifteplichtige besmettingen? Over drugsbestrijding hebt u het zelfs helemaal niet. U spreekt liever over genotsmiddelenmisbruik, waarmee u drugsgebruik banaliseert en op dezelfde lijn stelt als het overmatig consumeren van chocolade.

Voor de aanpak van jeugd delinquentie wacht u blijkbaar op een federaal initiatief, terwijl u zeer goed weet dat de capaciteit van de gesloten instellingen op dit ogenblik schromelijk ontoereikend is. Over de opvang van onverwacht zwangere meisjes en vrouwen – het gaat in Vlaanderen over 9.000 gevallen per jaar – lees ik geen letter en geen komma. Zo kan ik nog wel even voortgaan.

Het blijft allemaal te vaag en te afwachtend. Slechts als u het onderwerp Gelijke Kansen aansnijdt, wordt u plotseling wel heel concreet. Dit onderdeel van uw beleid moet u dus het meest begeesteren, maar dat wisten we al van in de zomer, toen u op halebikamp ging. We vernemen dus uit de beleidsnota dat u ijverig op zoek bent naar allochtone kleuterleiders en hoogleraar, een allochtone arts, een vrouwelijke minister, een homoseksuele zangersgroep of voetballers – het eerste lijkt me gemakkelijker te vinden dan het tweede -, een lesbische hulpverlenster, enzovoort. (*Opmerkingen van de heer Francis Vermeiren*)

Mijnheer Vermeiren, ik citeer letterlijk uit de beleidsbrief van de minister. Deze zullen volgens u, mevrouw de minister, de beste ambassadeurs zijn van een positieve en juiste beeldvorming. Ik wens u

veel succes, zolang u ook hier weer niet met quota gaat zwaaien.

Even verder gaat u toch wel ernstig uit de bocht. U zegt namelijk dat er voor de communicatiemediën samenwerking nodig is met de bevoegde minister om te voorkomen 'dat het gelijkekansenbeleid wordt ondergraven door een negatieve beeldvorming'. U wil met andere woorden aan censuur doen om te vermijden dat het positieve beeld van die ene allochtone kleuterleider die u heeft opgevoerd, wordt ondergraven door de berichtgeving over de honderden andere vreemdelingen die zich te buiten gaan aan allerlei vormen van criminaliteit. Als u uw zinnetje krijgt, mag er in de media voortaan enkel nog in de positieve zin over vreemdelingen worden gesproken en moet de bevolking dom worden gehouden over de werkelijkheid. Ik vind dit een bijzonder ernstige uitspraak.

De vrouwelijke minister hebt u al. Het is duidelijk uw ambitie, mevrouw de minister, om model te staan voor de Vlaamse meisjes en vrouwen. Mij niet gelaten, maar u zou dat toch beter niet doortrekken tot in het absurde. Als u dus in uw nota aankondigt dat u programma's zult uitwerken die jongeren, mannen en vrouwen leren omgaan met hun eigen lijf, geef ik u gedeeltelijk gelijk. Er is inderdaad een toename waar te nemen van anorexia en roken bij jonge meisjes. Het is dus wel nuttig dat iemand hen erop wijst dat niet iedereen er kan uitzien zoals Kate Moss en dat dat ook nergens voor nodig is.

Maar als u meent daaraan toe te moeten voegen dat rond gezond is, dan gaat u opnieuw flink uit de bocht. Rond is helemaal niet gezond en als minister van Gezondheid hoort u dat te weten. Het aantal mensen en vooral jongeren met overgewicht neemt angstwekkend toe. In verhouding tot anorexia is het probleem van overgewicht veel groter. Uw collega van Sport, minister Sauwens, klaagde dit trouwens eergisteren nog zeer terecht aan. In plaats van tegen de bevolking te zeggen 'doe zoals ik, leg u erbij neer en probeer ermee te leven', had u het signaal moeten geven 'eet minder, eet gezond en doe aan sport!' U en uw gezinsleden mogen zich met hun kilootjes te veel dan nog goed in hun vel voelen, ik weet uit ervaring dat veel mensen zichzelf iets wijsmaken als ze dat beweren. Het is pas als ze er in geslaagd zijn hun lichaamsomvang tot aanvaardbare proporties terug te brengen, dat ze dat zelf durven toe te geven.

Mevrouw de minister, op verschillende plaatsen in de nota poot u ook aan maatschappij-analyse te

Strackx

doen. Ik moet u zeggen dat ik het ook hierbij vaak met u oneens ben.

De voorzitter : De heer Denys heeft het woord.

De heer André Denys : Ik ben het op één punt met de heer Strackx eens, met name dat sport belangrijk kan zijn in het kader van preventie en volksgezondheid.

Mevrouw de minister, sport is gecentraliseerd bij minister Sauwens, maar heeft toch ook raakvlakken met bevoegdheden van andere ministers, bijvoorbeeld met preventie en volksgezondheid of met onderwijs. Ik pleit dan ook voor een geïntegreerde samenwerking tussen de verschillende departementen die met sport te maken kunnen hebben.

De voorzitter : Minister Vogels heeft het woord.

Minister Mieke Vogels : Minister Sauwens is inderdaad coördinerend minister, en het is zijn intentie een beleidsnota Sport uit te werken waarin ook de verschillende andere invalshoeken – welzijn, jeugd, enzovoort – zullen worden benaderd. Voor mijn bevoegdheid denk ik dan bijvoorbeeld aan de buitenschoolse opvang, die in meer sportactiviteiten kan voorzien.

Sport zit inderdaad een beetje overal verspreid. Het is niet omdat daarover niets in mijn nota staat, dat ik dat niet belangrijk vind, wel integendeel.

De voorzitter : De heer Strackx heeft het woord.

De heer Felix Strackx : In uw nota hebt u het over de toenemende agressie en andere uitingen van onbegrip en onverdraagzaamheid, wat volgens u wijst op toenemende bitterheid, verbeterheid en bekrompenheid. Sta me toe dit ten eerste te betwijfelen. Vlamingen zijn helemaal niet bekrompen. De Vlaamse samenleving is juist heel tolerant. Wel is het zo dat de Vlamingen een aantal dingen grondig beu zijn. De hardwerkende Vlamingen zijn het beu elke dag door hun overheid te worden gepest met steeds meer onnozele reglementen en regeltjes, terwijl er blijkbaar een bepaalde categorie is die zich alles mag permitteren.

De voorzitter : De heer Bossuyt heeft het woord.

De heer Gilbert Bossuyt : Mijnheer Strackx, praat u op die manier de toenemende verkeersagressie goed ? Eigenlijk zegt u dat de Vlaming wel goed is

van nature, maar omdat hij gebelgd is over een aantal toestanden, moeten we die verkeersagressie maar ondergaan. Heb ik u goed begrepen ?

De voorzitter : De heer Strackx heeft het woord.

De heer Felix Strackx : Ik praat helemaal niets goed. Ik probeer enkel aan te tonen dat de conclusie van de minister verkeerd is.

De hardwerkende Vlamingen zijn het dus beu elke dag door hun overheid te worden gepest met steeds meer onnozele reglementen en regeltjes, terwijl er blijkbaar een bepaalde categorie is die zich alles mag permitteren. De hardwerkende Vlamingen zijn het beu van het kastje naar de muur te worden gestuurd als ze zelf eens iets nodig hebben, terwijl diezelfde bepaalde categorie elke dag meer in de watten wordt gelegd.

De voorzitter : De heer Sannen heeft het woord.

De heer Ludo Sannen : Mijnheer Strackx, kunt u die bepaalde categorie, die blijkbaar de aanleiding vormt voor hooliganisme, verkeersagressie en alle andere vormen van agressie in onze samenleving, eens specificeren of definiëren ?

De heer Felix Strackx : Die definiëring zou mij veel te ver leiden, zeker nu mij nog maar één minuut spreektijd rest.

De heer Ludo Sannen : Ik wil wel weten waarover u praat.

De heer Felix Strackx : Ik zeg u dat er in dit land blijkbaar voor sommige mensen meer kan dan voor andere.

De heer Ludo Sannen : Kunt u wat specifiekier zijn ? Dan kunnen we het probleem misschien beter begrijpen.

De heer Felix Strackx : Ik zal u daar straks op antwoorden. Ik ken uw tactiek, u wilt gewoon beletten dat ik mijn betoog afmaak.

De heer Eric Van Rompuy : Om een parlementair debat te kunnen voeren, moeten we begrijpen wat u bedoelt. U hebt het over bepaalde mensen, verduidelijkt u eens over welke categorie mensen het gaat. Kunt u ons één voorbeeld geven ?

De heer Felix Strackx : U wilt beletten dat ik mijn betoog voortzet, net zoals u gisteren het betoog van mevrouw Dillen hebt verstoord. Ik ga verder met mijn tekst. (*Gelach en rumoer*)

De voorzitter : De heer Vermeiren heeft het woord.

De heer Francis Vermeiren : Mijnheer de voorzitter, het Reglement staat ons toe om een verduidelijking te vragen aan een spreker. Ik ben niet de enige die meer uitleg vraagt aan de heer Strackx. Hij beweert dat er slechte en goede burgers zijn. De ene groep geniet voordelen, de andere niet. Hij zegt ook dat de maatschappij dat niet langer duldt. Ik zou graag horen wie de goede en wie de slechte zijn. Wie is niet bevoordeeld, en wie wel ? Ik begrijp het betoog niet. De heer Strackx gebruikt naar mijn mening een zeer demagogische taal. Als hij het daarmee niet eens is, moet hij meer uitleg verschaffen, zodat we iets kunnen doen aan het probleem dat hij schetst. In dat geval heeft zijn betoog enig nut, zo niet verspillen we onze tijd. (*Applaus bij de VLD, de SP, de CVP, AGALEV en VU&ID*)

De voorzitter : De heer Denys heeft het woord.

De heer André Denys : Mijnheer Strackx, heel concreet verwijst u dus naar het verschil tussen autochtonen en allochtonen ?

De heer Felix Strackx : Dat is inderdaad een van de elementen die hier aan bod komen.

De heer André Denys : U maakt dus een onderscheid op basis van ras en herkomst ?

De heer Felix Strackx : Niet alleen op die basis.

De heer Eric Van Rompuy : Volgens u krijgen allochtonen dus makkelijker toegang tot bepaalde sociale voorzieningen dan Belgen ? Ontvangt een allochtoon makkelijker een werkloosheidsuitkering dan een Belg ? Kan een allochtoon makkelijker een sociale woning krijgen dan een Belg ?

De heer Miel Verrijken : Ja.

De heer Eric Van Rompuy : Mijnheer Strackx, 500.000 kiezers hebben u blijkbaar afgevaardigd om hier met uw mond vol tanden te staan. Het is spijtig dat noch gisteren, noch vandaag een cameraploeg aanwezig is om het echte gezicht van het Vlaams Blok aan de kiezers te tonen. U kunt geen uitleg verschaffen over wat uw partij echt te bieden heeft. U kunt de mensen niet echt helpen, want u bent onbekwaam.

De heer Felix Strackx : Ik heb u gisteren ook bezig gehoord, mijnheer Van Rompuy. Ik ga niet in op uw provocaties. (*Rumoer*)

De heer Eric Van Rompuy : Provocaties ? Ik zetel al twintig jaar in het parlement met steun van vele tienduizenden kiezers. In de loop van de jaren hebben reeds meer dan 200.000 kiezers voor mij gestemd. Mijn aanwezigheid hier is democratisch gelegitimeerd. Ik stel u vragen, maar u kunt ze niet beantwoorden.

De heer Felix Strackx : Mijnheer de voorzitter, ook ik doe een beroep op het Reglement. Ik heb het recht om niet in te gaan op de provocaties van de heer Van Rompuy. Wat hij gisteren deed met mijn partijgenote mevrouw Dillen, was een misselijkmakende vertoning. (*Opmerkingen van de VLD en de CVP*)

De voorzitter : De heer Sannen heeft het woord.

De heer Ludo Sannen : Mijnheer Strackx, we mogen toch iets meer respect van u verwachten ? U tracht duidelijk te maken dat alle agressie in de samenleving wordt veroorzaakt door één categorie mensen, en u stelt dat de groep van de gewone mensen dit beu is. U verwijt minister Vogels dat ze een onduidelijke nota heeft opgesteld die u niet kunt begrijpen. Ik verwacht ook van u enige verduidelijking over uw uitspraken. Als u niet bereid bent om die te geven, hebt u niet langer recht van spreken, en hebt u zeker niet het recht om de minister een dergelijk verwijt te maken.

De heer Felix Strackx : Mijnheer Sannen, ik heb enkel gezegd dat met twee maten en twee gewichten wordt gemeten in Vlaanderen, en zeker in België. (*Rumoer*)

Ik krijg dagelijks mensen over de vloer die me dit bevestigen. Ik krijg heel wat verhalen te horen. (*Rumoer*)

De heer Ludo Sannen : Vertelt u ons die verhalen !

De heer Eric Van Rompuy : Vertelt u ons er ten minste één.

De heer Felix Strackx : Ik zal alle Vlamingen met wiens voeten u elke dag speelt, doorsturen naar u ; al die Vlamingen ! (*Rumoer*)

De voorzitter : De heer Denys heeft het woord.

De heer André Denys : Mijnheer Strackx, u wakker enkel het gevoel van onrechtvaardigheid aan.

De heer Felix Strackx : Ik wakker helemaal niets aan. Ik word dagelijks gecontacteerd door mensen die zich onrechtvaardig behandeld voelen door de overheid. (*Opmerkingen van de heer Gilbert Bossuyt*)

Strackx

Ik zal ze allemaal naar u doorverwijzen, mijnheer Bossuyt.

De voorzitter : De heer Bossuyt heeft het woord.

De heer Gilbert Bossuyt : Ik ken de problematiek voldoende, ik woon in een stad met samenlevingsmoeilijkheden. U moet mij daarin geen lessen geven. U komt hier in het parlement verklaringen afleggen die nergens op steunen. U wekt daarmee bij bepaalde mensen gevoelens op die de samenleving nog zeker kunnen maken. (*Applaus*)

U kunt uw beweringen op geen enkel punt noch wetenschappelijk noch met praktijkvoorbeelden staven.

De heer Felix Strackx : Ik vertel u alleen maar wat ik dagelijks hoor. Bij ons komen de mensen hun nood klagen.

De voorzitter : Laten we de discussie zo rustig mogelijk houden. Als de heer Strackx bepaalde vragen niet wil of kan beantwoorden, is dat zijn zaak. Als hij niet antwoordt, spreekt dat al voor zich.

De heer Sannen heeft het woord.

De heer Ludo Sannen : Mijnheer Strackx, u wilt de woordvoerder zijn van de mensen die bij u komen klagen over onrechtvaardigheden die bij hen de nodige agressie losmaken. U spreekt over de oorzaken daarvan. Als u die groep wilt vertegenwoordigen, hebt u ook de plicht om die oorzaken te noemen. Als u dat niet doet, bent u het niet waard deze mensen te vertegenwoordigen.

De voorzitter : De heer Strackx heeft het woord.

De heer Felix Strackx : Mijnheer Sannen, als u de moeite zou doen mijn betoog verder te aanhoren, zou u misschien enig licht zien in de duisternis. Blijkbaar hoort u de verhalen niet die wij dagelijks horen. De mensen komen nu eenmaal bij ons aankloppen.

De voorzitter : Mijnheer Strackx, uw tijd is opgebruikt, zou u willen afronden ?

De heer Felix Strackx : Ik ken de tactiek, ik heb het gisteren al meegemaakt. Men onderbreekt mij om mijn spreektijd in te korten.

De voorzitter : Mijnheer Strackx, u moet afronden.

De heer Felix Strackx : Mevrouw de minister, u zou daar dus beter eens blijven bij stilstaan als u op zoek gaat naar de oorzaken van de kregeligheid bij de Vlamingen. U hoeft niet achter elke hoek en kant onverdraagzaamheid en racisme te zien. Alles kent grenzen. Men kan de mensen niet ongestraft de gordijnen blijven injagen.

Ik heb nog heel wat vragen en opmerkingen over deze beleidsnota. Ik wil nog eens de vraag stellen van wie het onzalige idee afkomstig is om deze beleidsnota meteen in de plenaire vergadering te bespreken in plaats van eerst in de commissie een debat te organiseren ? (*Opmerkingen van de heren Gilbert Bossuyt en Francis Vermeiren*) Ik denk dat de meesten onder u met mij akkoord moeten gaan als ik zeg dat dit eigenlijk geen fatsoenlijke manier van werken is. (*Applaus bij het VB*)

De voorzitter : We passen gewoon het Reglement toe. Het Reglement zegt dat beleidsnota's in de plenaire vergadering worden besproken.

De heer Francis Vermeiren : Dat punt van het Reglement werd toch unaniem goedgekeurd in het Bureau ?

De voorzitter : Inderdaad.

De heer Francis Vermeiren : Dus wij waren allemaal onzalig ?

De voorzitter : Inderdaad.

Mevrouw Merckx heeft het woord.

Mevrouw Trees Merckx-Van Goey (*Op de tribune*) : Mijnheer de voorzitter, mevrouw de minister, geachte collega's, toen ik de symfonie voor de eerste maal hoorde, klonk ze een beetje als De Blauwe Donau. Ik zag een idyllisch landschap, kabbelend water, bootjes die met de stroom meedrijven en ook heel wat water dat naar de zee stroomt. Na een tweede beluistering en de hier gevoerde bespreking, begin ik mijn mening te herzien. Ze vertoont meer en meer gelijkenissen met de Onvoltooide Symfonie van Schubert. Niet alleen hoorde ik veel zaken terugkeren. Terecht wordt voortgebouwd op reeds geleverd werk van vorige regeringen. We hoorden ook weinig nieuws. Dit is vooral zo voor de drie onderdelen die ik wens te behandelen. De meeste opmerkingen, behalve die van het Vlaams Blok, waren constructief. Ik hoop dan ook dat u er rekening mee zult houden.

– *De heer André Denys, ondervoorzitter, treedt als voorzitter op.*

Merckx-Van Goey

Mevrouw de minister, ik zal me beperken tot de bijzondere jeugdzorg, het forensisch welzijnswerk en de drugspreventie en de hulpverlening. De aandacht in de nota consolideert de inspanningen die in de vorige legislatuur en door de toenmalige minister van Welzijn werden gedaan. De verhoopde verdere uitwerking en daden blijven echter achterwege. Uiteraard is dit 'maar' een beleidsnota, zoals ik bij besprekingen van andere nota's veelvuldig heb gehoord. Dit kan echter geen reden zijn om zoveel vragen open te laten en belangrijke onderwerpen gewoon te vergeten. Ik hoop in elk geval dat u ze enkel bent vergeten.

Uw symfonie wordt gekenmerkt door het openlaten van vragen. Erger nog, veel vragen worden gewoon niet gesteld. Wat bijvoorbeeld de bijzondere jeugdzorg en het forensisch welzijnswerk betreft, stelt u – terecht – de preventie centraal. Preventie is als het ware de sopsleutel van uw beleidsnota. Tot onze ontgoocheling stellen we echter vast dat die sopsleutel niet op een notenbalk staat. Er zijn geen concrete maatregelen en er is geen inclusief beleid van welzijn en gezondheid. Voor de rest laat u op heel wat punten het initiatief gewoon over aan de federale regering.

Tijdens de vorige legislatuur heeft men dikwijls de opmerking gemaakt dat het moeilijk is een beleid te voeren omdat de departementen van Welzijn en Gezondheid door verschillende ministers worden beheerd. U bent bevoegd voor beide. In de nota staat echter weinig over het inclusief beleid van welzijn en gezondheid. Hoe geloofwaardig is dan nog uw preventiebeleid ?

Omdat in uw nota veel vragen open blijven staan of zelfs niet worden gesteld, leg ik er een aantal voor over de bijzondere jeugdzorg en het forensisch welzijnswerk. Zoals het past bij een constructieve oppositie, zal ik op het einde van mijn selectie ook enkele voorstellen formuleren om een aantal essentiële punten toe te voegen aan uw beleidsnota. Ik had eerst een tekst opgesteld met als titel '500 vragen aan mevrouw Vogels'. Maar wegens het korte tijdsbestek zal ik mijn selectie van vragen beperken tot 50.

De evolutie naar een menselijke justitie, een justitie op mensenmaat, vergroot de raakvlakken met de bijstand aan personen. Slachtofferhulp, eerstelijns hulp, justitiehuisen en alternatieve straffen krijgen allemaal meer aandacht vanuit justitie. Deze actieterreinen zijn soms nog moeilijk te onderscheiden van die van de Vlaamse Gemeen-

schap. De evolutie binnen Justitie beantwoordt aan een maatschappelijke vraag. Ze wordt dan ook niet in vraag gesteld. Wel moet men dringend nagaan of er niet meer moet tot stand komen via samenwerking met de gemeenschappen, veeleer dan via nieuwe initiatieven van Justitie.

Mevrouw de minister, nog niet langer dan eergisteren betitelde de minister van Justitie de aandacht voor betere levensomstandigheden in de gevangenen en de begeleiding van gedetineerden als 'een gat in de markt', waar 30 herstelconsulenten nu eens werk moeten van maken. Hoe zit het dan met uw ambitie om meer aandacht te besteden aan het justitieel welzijnswerk ? En hoe zit het dan met de verbintenissen die zijn aangegaan met de federale overheid in de samenwerkingsakkoorden over hulp aan gedetineerden en aan slachtoffers ?

Omtrent het forensisch welzijnswerk heb ik enkele vragen. Welke criteria moeten er volgens u voor zorgen dat er een werkzame en zinvolle afbakening komt tussen de federale overheid en de Vlaamse gemeenschap over taken zoals de interne sociale hulp, de vorming, de sport en de culturele ontwikkeling in de penitentiaire instellingen ? Zou de dynamiek van het beleid er niet mee gediend zijn als deze aspecten naar de gemeenschappen worden overgeheveld ? Wat denkt u daarover ? De uitbouw van een beleidsondersteunende cel Criminaliteit en Samenleving is positief. Eindelijk is er een aanzet gegeven om op het vlak van justitie een tegenspeler voor de administratie van Justitie te creëren. Wordt die tegenspeler ondergebracht bij de administratie ? En zo ja, hoe verhoudt die zich dan met het steunpunt algemeen welzijnswerk ?

Het samenwerkingsakkoord over hulpverlening aan gedetineerden wordt geactualiseerd. Wordt dit akkoord ook nog bekrachtigd in een decreet ? De samenwerking tussen justitie en hulpverlening kan nog worden geoptimaliseerd. De oorzaak is niet alleen de ontoereikendheid van de juridische mogelijkheden, maar eerder de toepassing ervan. Het is belangrijk dat de bestaande samenwerkingskanalen worden versterkt, in plaats van deze nog uit te breiden. Welke initiatieven neemt u in verband met die toepassing ?

Het beroepsgeheim is van wezenlijk belang in het welzijnswerk. Om mensen echt te kunnen helpen, moet er tussen hen en de welzijnswerker een groot vertrouwen bestaan. Zo worden problemen bespreek-, beheers- en oplosbaar. In het belang van de hulpverlening moeten er afspraken worden gemaakt over de interpretatie van het beroepsgeheim. Welke voorstellen heeft Vlaanderen in dat

Merckx-Van Goey

verband voor de federale overheid ? Er bestaan wetten op het beroepsgeheim en de privacy. Daarover moet er een uniforme interpretatie zijn. Wordt daarover overlegd ? Welke timing wordt daarbij gerespecteerd ?

In de discussie over het beroepsgeheim staat de cliënt centraal. Er kan veel worden opgelost met een contract tussen drie betrokken partijen : justitie, cliënt en hulpverlener. Daarin moet duidelijk worden afgesproken welke informatie er wordt uitgewisseld. Wordt hierover advies verstrekt aan het welzijnswerk ? Wie doet dat ? Hulpverleners worstelen vaak met onduidelijkheid over het gerechtelijk statuut van de cliënt. Dikwijls weten ze niet wie er op de hoogte moet worden gebracht bij een opname, bij een evaluatie en bij een ontslag. Komt er ten behoeve van cliënt en hulpverlener een centraal informatiepunt met informatie over de gerechtelijke dossiers, over de stand van zaken van straffen, en over de consequenties van het niet-respecteren van allerlei verplichtingen ? Dat is voor het werkveld erg belangrijk, naast aandacht voor knelpunten. Zult u in dat verband uw defensieve positie opgeven, en het voortouw nemen ? Is er overleg geweest tussen minister Verwilghen en uw diensten voor de bekendmaking van de aanstelling van dertig herstelconsulenten ? Het staat nu al vast dat het optreden van die herstelconsulenten zal leiden tot bevoegdheidsoverschrijdingen en overlappingen met het justitieel welzijnswerk. Zal daarover worden overlegd ?

Wat denkt de minister over het welzijnswerk dat wordt gefinancierd via het globaal plan ? Daarover zijn met de gemeenten overeenkomsten afgesloten. Moet men er niet aan denken om die federale middelen, die nu naar de gemeenten gaan, over te hevelen naar de Vlaamse Gemeenschap ? Blijkbaar is die overheveling in de schoot van de federale regering niet bespreekbaar. Legt de Vlaamse regering zich daarbij neer ?

Inzake de bijzondere jeugdzorg stel ik voor om in de commissie de concrete invulling van de mooie intenties via een gedachtewisseling of via interpellaties te bespreken.

Tot slot wil ik de minister erop wijzen dat de drugsproblematiek totaal afwezig is in de beleidsnota, ondanks de aanbeveling van de parlementaire werkgroep die vooral veel aandacht besteedde aan drugspreventie. Mevrouw de minister, hoe zult u ervoor zorgen dat Vlaanderen kan worden vertegenwoordigd in de beleidscel drugsbeleid ? Of zult

u ook hier wachten tot de federale overheid beslist wie in Vlaanderen hieraan kan deelnemen ? Ik vraag me bovendien af of er wel iemand is op uw kabinet die het drugsbeleid opvolgt. De totale afwezigheid van deze belangrijke thematiek waarmee scholen en ouders dagelijks worden geconfronteerd, verontrust me dan ook.

Na deze reeks van vragen wil ik mijn uiteenzetting toch op een positieve manier afsluiten. Daartoe zal ik zelf een aantal elementen aanbrengen. Het is een absolute prioriteit deze ontwikkelde verslavingsproblematiek zo vroeg mogelijk te detecteren en te neutraliseren. De onderliggende problematiek moet grondig worden aangepakt. Daarvoor is een goede samenwerking vereist tussen de verschillende sectoren. Preventie en vroege detectie zijn daarin van cruciaal belang. Algemene preventie, en preventie gericht op bijzonder kwetsbare groepen, moeten vanaf heel jeugdige leeftijd worden georganiseerd, ook binnen het onderwijs. Het uitbouwen van een opvoedingsbijstand is een volgende stap om de meest kwetsbare milieus langdurig en desnoods permanent te ondersteunen. Bij beginnend of escalerend druggebruik bij tieners moet onmiddellijk een algemene begeleiding worden opgestart binnen het zorgcircuit voor jongeren. Bij ernstig verslaafden moet eventueel zelfs onder dwang zo vroeg mogelijk gespecialiseerde, kortduurende residentiële hulp worden ingeschakeld.

Voor al deze maatregelen moet ruimte worden gemaakt. Het is dan ook raadzaam om de hulpverlening aan minderjarigen en meerderjarigen te scheiden. Ik roep ook op om binnen afzienbare tijd in dit parlement de noodzaak en de mogelijkheden te bespreken van een zo efficiënt mogelijke drugspreventie en daaraan gekoppelde zorgverstrekking en hulpverlening. Het is immers onaanvaardbaar een onderwerp dat zoveel ouders, leerkrachten, opvoeders en jongeren bezighoudt, vijf jaar links te laten liggen. Ik hoop dat de minister op deze oproep zal ingaan. (*Applaus bij de CVP*)

De voorzitter : Minister Vogels heeft het woord.

Minister Mieke Vogels (*Op de tribune*) : Mijnheer de voorzitter, collega's, ik wil iedereen danken die een steentje heeft bijgedragen tot dit debat over de beleidsnota die blijkbaar voor sommigen niet altijd even goed leesbaar was. Iedereen heeft mooi ingespeeld op de beeldspraak die erin is opgenomen. Men heeft hier gesproken over onvoltooide symfonieën, over lege stoelen in het orkest, over nog niet goed gestemde instrumenten en soms zelfs over een kakofonie. Mijnheer Van Rompuy, ik kan u ge-

Vogels

ruststellen, ik zal hier niet zingen, maar mij tot muzikale woorden beperken.

Zowel vanuit de meerderheid als vanuit de oppositie heb ik ook heel wat waardering gehoord voor een aantal denkkaders die in deze beleidsnota zijn uitgetekend. Veel sprekers, waaronder mevrouw Merckx, zijn ook met vragen blijven zitten. Zij vinden de nota te weinig concreet.

We moeten hier allemaal één ding goed begrijpen. Het Vlaams Parlement vraagt de regeringsleden beleidsnota's voor te leggen. Die nota's slaan op een periode van vijf jaar. Elke nota omvat de grote lijnen die een minister tijdens de lopende legislatuur wil uittekenen. Een dergelijke nota kan niet de vorm van een concreet plan aannemen en kan geen antwoord geven op alle concrete vragen.

Mevrouw Becq heeft het over dissonante geluiden in de symfonie gehad. Dit verbaast me, want er is nog niets te horen. De beleidsnota vormt louter de partituur. Ik begin pas nu stilaan de instrumenten te stemmen. Ik heb alleszins de ambitie om binnen de vijf jaar een perfecte harmonie op het podium te zetten.

De voorzitter : Mevrouw Becq heeft het woord.

Mevrouw Sonja Becq : Mevrouw de minister, ik heb niet durven beweren dat er nog niets te horen was. Wat u nu zegt, is eigenlijk nog erger dan mijn eigen kritiek.

Minister Mieke Vogels : Er is nog niets te horen van de uitvoering, wel van de plannen. Men moet hiervoor echter muziek kunnen lezen en dat is blijkbaar niet altijd even gemakkelijk. Ik denk dat dit parlement het mij op zijn minst ten kwade zou duiden indien ik hier met een kant-en-klaar plan zou staan. Wat zou u hier de komende vijf jaar dan nog zitten te doen ?

Een minister moet ook enige bescheidenheid aan de dag kunnen leggen. Ik moet mijn ideeën eerst op papier zetten, en dan moet ik mijn oor te luisteren leggen. Ik moet de juiste instrumenten vinden om de symfonie uit te voeren.

Dit betekent concreet dat ik allereerst een meerderheid in dit parlement moet vinden. Ik vind de reacties van de meerderheid en de oppositie dan ook leerrijk. Iedereen heeft een aantal van zijn eigen klemtonen verduidelijkt. Ik kan met die aanvullende informatie naar mijn kabinet terugkeren.

– *De heer Johan De Roo, eerste ondervoorzitter, treedt opnieuw als voorzitter op.*

Vervolgens moet ik er de administratie van kunnen overtuigen andere wegen te bewandelen. Men mag bovendien niet vergeten dat de helft van mijn begroting wordt uitgegeven door twee VOI's met onafhankelijke raden van bestuur. Dit betekent dat ook die raden van de nieuwe accenten in het beleid moeten worden overtuigd. Iedereen die de VOI's in kwestie een beetje kent, beseft ongetwijfeld dat men hierin ook wat energie moet steken.

In een rechtsstaat bepalen decreten het beleid en de wijzigingen in het beleid. Sommige sprekers, bijvoorbeeld de heer Swennen, hebben aangetoond dat er de vorige vijf jaar enorm veel decretaal werk is geleverd, vooral dan binnen het domein welzijn.

De CAW's en de CGG's morren. Zij willen wel eens wat rust in plaats van weer een nieuw decreet. Zij vragen zich af waarom het allemaal zo strikt moet. Mevrouw Van Cleuvenbergen begrijpt ongetwijfeld wat ik hiermee bedoel. Ik moet een aantal decreten van mijn voorganger uitvoeren. Ondertussen vraagt dit parlement wel dat die CAW's en die CGG's zich inzake de Bijzondere Jeugdbijstand in een nieuwe vorm van jeugdhulpverlening inschakelen.

Het Vlaams Parlement vertoont een grote dynamiek, maar het terrein moet kunnen volgen. Dit betekent niet dat ik de decreten van mijn voorganger niet wil uitvoeren, maar ik wil wel rekening houden met de mensen op het terrein. Het goedkeuren van een decreet betekent niet automatisch dat het onmiddellijk op het terrein wordt gerealiseerd. We werken tenslotte met mensen en met organisaties die tijd nodig hebben om zich te heroriënteren.

De heer Swennen heeft terecht opgemerkt dat mijn beleidsnota niet in de organisatie van nieuwe tafels voorziet. Ik heb wel nieuwe cellen binnen de administratie opgericht, onder andere rond preventie. Verschillende sprekers, waaronder mevrouw Van Cleuvenbergen, hebben overigens het immense belang van preventie in de gezondheidszorg, in de welzijnszorg en in de Bijzondere Jeugdzorg benadrukt. Wel ga ik trachten de bestaande tafels wat te heroriënteren, want op het terrein zeggen de mensen me – terecht – dat ze niets anders doen dan vergaderen. Of het nu in het regionaal welzijnsoverleg is of de SIT's of de LOGO's, het zijn altijd dezelfde goede zielen die voor alles worden gevraagd. Er is dus nood aan integratie. We gaan

Vogels

dat trachten te doen op korte termijn. Bijkomende tafels zullen we zeker niet organiseren.

Ook over de adviesraden werden heel wat vragen gesteld. Ook dat zijn vrij nieuwe uitvoeringen van decretale bepalingen van de jongste vijf jaar. Het gaat dan over de Vlaamse Gezondheidsraad en de Gezins- en Welzijnsraad. Men heeft vragen bij de samenstelling ervan. Daar ga ik voorlopig niet op in. We moeten de optie van het parlement en mijn voorgangers om daar jongere, onafhankelijke mensen die niet onmiddellijk een sector vertegenwoordigen zitting in te laten hebben, minstens een kans geven. Tot nu toe hebben ze die kans niet gekregen. Laat die raden dus eerst trachten te bewijzen dat ze het kunnen. Verder stel ik vast dat de voorgangers onvoldoende middelen hebben voorzien om die raden vlot te laten werken. Telkens als men een advies vraagt, krijgt men dus de bal teruggespeeld, in de vorm van de vraag met welke mensen dit alles moet gebeuren. Willen we die raden ernstig nemen, dan zullen we op korte termijn voor de nodige ondersteuning moeten zorgen. Anders is er sprake van een nepinspraak.

De voorzitter : De heer Swennen heeft het woord.

De heer Guy Swennen : Mevrouw de minister, ik wil even terugkomen op iets wat u daarnet zei. U verklaarde dat de helft van het geld dat u uitgeeft naar twee VOI's gaat en dat u moet trachten die VOI's ervan te overtuigen nieuwe accenten te leggen. Ik weet dat dit klopt, maar het is toch vrij markant. Daar trek ik dan de volgende les uit. Als het parlement overtuigd is, zoals in het geval van het persoonsgebonden budget en de toepassing daarvan in de vorm van het persoonlijk assistentiebudget, dan mag het zich niet verlaten op overtuigingskracht. We moeten dan duidelijke initiatieven nemen. Dat is uiteindelijk toch het prerogatief van het parlement. Bent u daarvan overtuigd ?

Minister Mieke Vogels : Ik ben daarvan overtuigd. Ik heb die uitspraak ook niet zomaar gedaan : ik weet wat ik zeg. Ik verwacht terzake dan ook de nodige steun van het parlement.

De voorzitter : De heer Denys heeft het woord.

De heer André Denys : Het is toch iets complexer dan zou kunnen blijken uit de woorden van de heer Swennen. Mevrouw de minister, u vraagt dat een VOI, die een aanzienlijk deel van uw budget beheert, de accenten uit te voeren die door het beleid worden gelegd. Als dat niet kan gebeuren door

overtuigingskracht en ons enige wapen verdere regelgeving is, dan lijkt me dat ook niet goed. We moeten andere afspraken maken met die VOI's waardoor het beleid gestalte kan krijgen. De VOI moet immers toch uitvoeren wat het beleid bepaalt. In ons nakende debat over de kerntaken van de overheid moet dit probleem zeker aan de orde kunnen komen, zeker wat de welzijnssector betreft.

Minister Mieke Vogels : Daarin wordt ook voorzien in het regeerakkoord. Ik ben zeker vragende partij om dit debat ten gronde te voeren. Het primeren van de politiek moet in dit geval zeker ter sprake komen.

De voorzitter : De heer Bossuyt heeft het woord.

De heer Gilbert Bossuyt : De minister stelt het correct : het gaat over het primeren van de politiek. Dit moet men hoe dan ook in acht nemen, niet alleen in een debat over de kerntaken, maar ook in een debat over de werking van die VOI's. In de commissie voor Financiën zijn we begonnen met de screening. We moeten een stap verder gaan en testen in welke mate men bereid is te beantwoorden aan een politiek die democratisch wordt bepaald. Als men daar niet toe bereid is, moet het parlement optreden.

De voorzitter : Mevrouw Becq heeft het woord.

Mevrouw Sonja Becq : In de laatste periode van de voorbije zittingsperiode hebben we in het Vlaams Parlement aan de minister gevraagd om aandacht te besteden aan de VOI's. Het ging toen concreet over Kind en Gezin, naar aanleiding van een aantal beleidsplannen en -oriëntaties. Is het mogelijk om voor de VOI's een beheerscontract met een duidelijk doel op te stellen ? Dat geldt dan niet alleen voor deze VOI, maar voor alle VOI's. We vinden het belangrijk dat het parlement daarbij wordt betrokken.

Minister Mieke Vogels : Ik merk dat ik hier een gevoelige snaar heb geraakt. Ik ben zeer blij met de unanieme reactie om daar verder over praten. Voor mij gaat het om een zeer belangrijke kwestie. De helft van mijn budget wordt immers uitgevoerd door VOI's. Ik ben er dus zeker voorstander van om dat debat op korte termijn te voeren.

Na de bespreking en de goedkeuring van de moties die naar aanleiding van deze beleidsnota worden ingediend, kunnen we starten met de concrete uitwerking van dit alles. Samen kunnen we de grote beleidslijnen verder invullen. Mijnheer Maes, uw ongeduld zal niet lang op de proef worden gesteld.

Vogels

Vrijdag zal ik de nota over de kinderopvang voor de eerste keer aan de regering voorleggen. Ik heb ook al met de voorzitter van de bevoegde commissie afgesproken dat we er alles aan zullen doen om die nota nog voor het paasreces in het parlement ter sprake te brengen.

Uw wantrouwen is dan ook ongegrond. In het regeerakkoord hebben we duidelijk gezegd dat we werk willen maken van de kinderopvang. Ik heb de laatste weken via de media meer dan eens vernomen hoe belangrijk dat is voor uw partij. De heer Janssens gaat op bezoek bij de kinderopvang in Lokeren. Federaal minister Vandembroucke wil ook op dat vlak een aantal initiatieven nemen. Met minister Vandembroucke zijn er trouwens volop gesprekken aan de gang over het FCUD. Die gesprekken verlopen zeer constructief. U hoeft dus niet ongerust te zijn. We zullen maatregelen nemen en we zullen een concreet plan voor de kinderopvang opstellen.

In afwachting van de heroriëntering zou het inderdaad niet correct zijn ten opzichte van het parlement, om voor de begroting 2000 extra veel plaatsen in te vullen volgens het bestaande systeem. Mevrouw Ceysens heeft al een aantal keer gewezen op het belang van de privé-kinderopvang. Er is ook al gewezen op het belang van de kinderdagverblijven. Dit bewijst dat dit parlement eerst duidelijke lijnen moet trekken voor de manier waarop de uitbreiding van de kinderopvang in Vlaanderen gestalte moet krijgen. Dan moeten we een programmatie maken voor de komende jaren, om heel gestaag het aantal plaatsen in de kinderopvang uit te breiden.

Dit is echter niet alleen een kwestie van het aantal plaatsen. Het debat gaat ook over de kwaliteit. Het mag dus niet alleen gaan over het dichten van de werkloosheidsval en over het op de sporen zetten van de actieve welvaartsstaat. Het debat moet ook gaan over hoe we kwaliteit, flexibiliteit, gezinsondersteuning en zorgverbreding via de kinderopvang in één plan kunnen integreren.

Hoe kunnen we harmonie brengen in de verschillende vormen die historisch zijn gegroeid? Ik had het al over de particuliere opvanggezinnen, de particuliere instellingen, de kinderdagverblijven, de buitenschoolse opvang en de rol van de scholen. Hoe zit het met de inbouw van de buitenschoolse opvang binnen de Vlaamse regelgeving en op termijn eventueel binnen de Vlaamse financiering?

Hoe moeten we trouwens omgaan met vermarkting? Dat is inderdaad een van de belangrijke dwarslijnen door mijn beleidsnota. Het debat over de kinderopvang is een van de thema's waar dat probleem duidelijk aan de orde is. Een derde van de plaatsen in de kinderopvang die er de laatste tien jaar zijn bijgekomen, is gesitueerd in de privé-sector. De overheid heeft de plicht om de kwaliteit van de opvang te garanderen.

De vraag is natuurlijk hoe men dat precies moet aanpakken als men aan de ene kant de gesubsidieerde sector en aan de andere kant de niet-gesubsidieerde privé-sector heeft. De overheid heeft de opdracht de kinderopvang betaalbaar te houden voor iedereen. Moet men dan voorzien in gesubsidieerde opvang voor de minst begoeden of kiezen voor een vorm van kinderopvangcheques? Ik zal nog deze maand in het parlement een antwoord formuleren op deze vragen. Het is de bedoeling om dit voorstel in de tweede helft van het jaar om te vormen tot een concreet becijferd vijfjarenplan. Dit zal in overleg met Kind en Gezin gebeuren, zodat deze oefening meteen een toets is voor de VOI's. Als u dus nog twee weken geduld oefent, zult u een antwoord krijgen op deze belangrijke vragen.

De zorgverzekering is een tweede belangrijk debat. Ik dank het parlement voor de unanieme steun voor de uitbouw van de zorgverzekering, ondanks een aantal uitspraken van het VEV buiten dit parlement. Het is belangrijk om naar aanleiding van die uitspraken – waar ik niets mee te maken heb, want ik heb geen enkele invloed binnen het VEV – een aantal principes van dit decreet vanop deze tribune te bevestigen. We beogen een verplicht systeem met inkomensgerelateerde bijdragen. Het verzekeringssysteem moet er deels door kapitalisatie en deels door repartitie voor zorgen dat ook in de toekomst kwalitatieve, niet-medische zorg voor iedereen betaalbaar zal blijven. Daarover bestaat in dit parlement unanimitieit, maar het is goed om dit naar aanleiding van deze beleidsnota nog eens duidelijk te stellen.

Het decreet dat dit parlement goedkeurde, was ongelooflijk ambitieus. U weet dat beter dan wie ook. Het is niet om politieke redenen dat we kiezen voor een stapsgewijze invoering van het zorgverzekeringssysteem. Het is de bedoeling een stevig gestructureerd stelsel uit te bouwen dat de stormen van de oma- en opabom vanaf 2010 kan doorstaan. In plaats van overhaast te werk te gaan en onmiddellijk te starten met een systeem dat voor alle zorgbehoevenden toegankelijk is en tegelijkertijd de hoogte van de premies en uitkeringen definitief

Vogels

verankert, willen we starten met een systeem voor de zwaar zorgbehoevenden, gefinancierd met eigen middelen.

Mevrouw Ceysens, het is niet de bedoeling om het hele apparaat dat de definitieve zorgverzekering moet runnen, van in het begin volledig uit te bouwen. We zullen in het voorjaar van 2001 nog geen sluitend systeem van zorgindicering hebben. We kunnen voor de zwaar zorgbehoevenden vertrekken van het bestaande systeem van zorgindicering binnen de gezinszorg. Ook een aantal andere zaken hoeven we niet meteen in te vullen.

Het is wel belangrijk om vanaf deze eerste stap aan het parlement en aan de bevolking duidelijk te maken wanneer de tweede stap zal worden genomen. Concreet betekent dit de stap naar individuele bijdragen, de uitbreiding van het systeem naar minder zwaar zorgbehoevenden en de stelselmatige uitbouw op stevige fundamenteën. Dit systeem is voor Vlaanderen enorm belangrijk en moet dan ook op een goede manier worden opgestart. Van vele zijden kijkt men hiervoor naar Vlaanderen. We moeten dit werk afmaken op een solide manier, waarbij ik in het midden laat of daarvoor een minidecreet nodig is. Dit moeten we bekijken in de schoot van de regering. Mijn eerste indruk is dat het niet nodig is.

De voorzitter : De heer Swennen heeft het woord.

De heer Guy Swennen : Mevrouw de minister, ik sta volledig achter uw uitspraken over de zorgverzekering. Ik heb wel een vraag over de stapsgewijze invoering. U zegt dat de zwaarst zorgbehoevenden het eerst aan bod zullen komen. Het decreet op de zorgverzekering kent immers, in tegenstelling tot andere sociale voorzieningen, geen inkomensselectiviteit aan de uitgavenzijde, omdat er een samenhang is met de selectiviteit aan inkomenszijde. Aan de uitgavenzijde is er dus een recht op tussenkomst van de zorgverzekering, ongeacht het inkomen.

U zegt dat u wilt beginnen met de zwaar zorgbehoevenden, en dat de tweede fase pas later op poten zal worden gezet. Denkt u eraan om dat te doen ongeacht het inkomen, of denkt u meer aan de zorgbehoevenden die het zwaarst in hun inkomen zijn getroffen? Zal er lineair worden gewerkt op een ogenblik waarop de samenhang van het systeem van inkomsten en uitgaven nog niet operationeel is?

Minister Mieke Vogels : Daar is nog geen definitieve beslissing over genomen. Ik heb over de zorgverzekering heel weinig in mijn kast gevonden. Het concept is voor een groot stuk in het parlement gegroeid. Men deelde me mee dat de administratie er heel weinig gegevens over heeft.

We laten nu een aantal simulaties maken door buitenstaanders. Die zullen binnen de vier maanden klaar zijn. Het zal gedeeltelijk daarvan afhangen of we met eigen middelen zullen werken. Die middelen moeten immers ook dienen voor de opbouw van het systeem. Het zal dus afhangen van de beschikbare middelen en van de kostprijs van alles waar zwaar zorgbehoevenden nood aan hebben.

Het is de bedoeling om het systeem gefaseerd in te voeren. De fasen mogen niet te ver uit elkaar liggen. In de eerste jaren zullen we alvast proberen nader in te vullen wat de kostprijs zal zijn, welke zorgvragen de zwaar zorgbehoevenden bijkomend oproepen, en hoe we onze welzijnsvoorzieningen verder moeten uitbouwen en beter kunnen oriënteren. Naar mijn oordeel zou het daarom verstandig zijn om de hele groep van zwaar zorgbehoevenden, ongeacht hun inkomen, mee te nemen. Dat zal het beste beeld geven van wat het systeem op termijn zal kosten en van wat het zal betekenen. Het definitieve antwoord hierop is echter nog niet in zicht.

De voorzitter : De heer Swennen heeft het woord.

De heer Guy Swennen : Ik kan daarmee akkoord gaan, op voorwaarde dat die tweede stap niet op een soort van Griekse kalender terecht komt.

De voorzitter : Mevrouw Ceysens heeft het woord.

Mevrouw Patricia Ceysens : We hebben gisteren inderdaad nog eens duidelijk de premissen herhaald. Het gaat echter niet om aan inkomens gerelateerde bijdragen. We mogen immers niet vergeten dat er nog andere parameters meespelen, waaronder de gezinsgrootte. Uiteraard zal het ervan afhangen hoe de fasering eruit ziet. Ik ben blij dat u overweegt het door onze fractie voorgestelde minidecreet – om het vast te leggen voor de periode die we moeten overbruggen – voor bespreking aan de regering voor te leggen.

Blijkbaar wordt hier nog een afwijking gelanceerd op het bestaande principe dat de uitkering voor iedereen gelijk is.

De heer Guy Swennen : Ik heb enkel de vraag gesteld. Voor het overige ben ik de minister onmid-

Swennen

dellijk bijgetreden. U bent het die een minidecreet hebt gelanceerd.

Mevrouw Patricia Ceysens : Ik denk dat er zeker nood aan zal zijn.

Mevrouw de minister, uw antwoord was terecht. Als we starten voor een beperkte groep, mogen we niet ook nog een uitkering geven die selectief is naar het inkomen omdat de bijdragen nog niet worden geïnd. Dat zou helemaal een kluwen worden.

De voorzitter : Mevrouw Becq heeft het woord.

Mevrouw Sonja Becq : Het is intussen voor iedereen duidelijk dat u de intentie hebt om het decreet uit te voeren zoals we het tijdens de vorige zittingsperiode hebben gepland. De invoering in fasen maakte daar deel van uit ; dat hebben we toen in de bespreking heel duidelijk gesteld.

U zegt dat u eigen middelen zult gebruiken om een begin te maken met de zorgverzekering. Dat gaat over andere middelen dat de 4 en de 8 miljard frank die al gereserveerd werden, en die u nog niet in de begroting hebt ingeschreven als middelen die exclusief ter beschikking zullen worden gesteld voor een eerste concrete uitvoering van het decreet. Voorziet u daar dan in bij de begrotingscontrole ?

Minister Mieke Vogels : Neen. Er zal in elk geval niet worden gestart voor 2001. U zult dat terugvinden in de begroting 2001.

Mijnheer de voorzitter, ik wil even inzoomen op enkele specifieke punten uit de twaalf werken die ik op korte termijn zal concretiseren en waar ik met het parlement allereerst verder over zal praten. Het eerste punt is de ouderenzorg. Ik wil de leden die waardering voor dit hoofdstuk hebben uitgesproken, danken : de heren Swennen, Aers en Helsen en de dames Janssen en Van Den Heuvel. Op het moment dat men wordt geconfronteerd met een veroudering van de bevolking mag men dat niet enkel als een negatief element naar voren schuiven. In de beleidsnota staat het zinnetje : 'Emma is tachtig en duikt nog prachtig.' Ik wilde dit als titel gebruiken voor deze nota, maar ik meende dat het parlement serieuzere taal zou willen. Na enkele betogen hoor ik dat men toch liever dit soort taal hoort.

Ik wil met deze zin duidelijk maken dat men oudere mensen niet automatisch als zorgbehoevend moet beschouwen. Oud worden is gelukkig geen ziekte, het is een groeien in ervaring en rijkdom. Het is onze opdracht om bij de huidige vergrijzing die rijkdom en ervaring op een positieve manier te bekijken. Ik wil hier werk van maken en zal dit thema ophangen aan het internationaal Jaar van de Vrijwilliger dat volgend jaar plaats heeft. Volgende maand houd ik een interministeriële conferentie samen met de ministers Anciaux en Sauwens en met minister-president Dewael om dit jaar voor te bereiden en er gestalte aan te geven in Vlaanderen. Volgens mij zit er een groot potentieel bij de zestigplussers, dat we positief kunnen gebruiken in onze samenleving.

De Koning Boudewijnstichting zegt zeer duidelijk dat men steeds minder grootouders vindt die op hun kleinkinderen willen letten. Mensen zijn op hun zestigste gelukkig nog zeer vitaal, hebben vaak met twee gewerkt en zitten er relatief warmpjes in. Ze hebben echter vooral heel veel uitgestelde behoeften en willen de permanente zorg voor kleinkinderen of vaak ook nog voor ouders niet altijd meer opnemen. De idee dat we minder zullen moeten uitgeven in de welzijnszorg als we de grootouders als vrijwilliger inschakelen, moet worden gerelativeerd.

Zestigplussers willen wel ander werk doen, bijvoorbeeld taalcursussen geven, in het kader van het forensisch welzijnswerk in de gevangenis opleidingen geven of de boekhouding doen van een VZW. We moeten een soort VDAB oprichten, vastgeankerd aan de lokale dienstencentra die in het kader van het thuiszorgdecreet stilaan hun uitbouw krijgen en in de toekomst nog moeten worden versterkt. Ze moeten de draaischijf worden tussen vraag en aanbod van het vrijwilligerswerk bij de zestigplussers. Bovendien moeten de lokale dienstencentra ontmoetingsruimten worden voor ouderen. De eerste kwaal waar ouderen mee worden geconfronteerd is immers vaak de eenzaamheid, vooral als één van de beide partners verdwijnt.

Er zal echter ook heel wat meer intensieve zorg nodig zijn. Over dertig jaar zal het aantal tachtigplussers zijn verdubbeld. De zorgverzekering wil dit betaalbaar houden, maar de kwaliteit van die zorg moeten wij leveren. Er gaat volgende maand een stuurgroep van start met een aantal mensen uit de administratie en een aantal ervaringsdeskundigen op het terrein met als doel het decreet van 1985 op de ouderenzorg te herdenken en te voltooien in het voorjaar van 2003. Ik hoop om op dat

Vogels

ogenblik met dit nieuwe ontwerp van decreet naar het Vlaams Parlement te komen.

Dat betekent niet dat we er in het parlement ondertussen niet verder over kunnen praten. De insteek zit voor een deel op de notenbalk van mijn beleidsplan, namelijk de zorg op maat en het vraagestuurd beleid. Oude bomen mag men niet verplanten. Mensen mag men tijdens de vier laatste jaren van hun leven niet vier keer doen verhuizen. Laat ons daarom de zorg verhuizen, niet de mensen. Ik besef echter dat deze insteek de ouderenzorg, die nu nog zeer categoriaal is, revolutionair zal ombuigen. De ambitie is groot, maar de steun en de sympathie die ik heb gekregen, zal ertoe leiden dat ook het parlement betrokken zal worden in die grote ommekeer.

Ik heb al even kort verwezen naar 2001, het Internationaal Jaar van de Vrijwilliger. Ik besef dat het statuut van de vrijwilliger een federale aangelegenheid is, maar omdat het nu eenmaal om een internationaal jaar gaat, zal ook de Vlaamse regering niet achterwege blijven. Naast een interministeriële conferentie op Vlaams niveau zal dan ook een gesprek worden gevoerd met de federale collega's om erop toe te zien dat zij hun bijdrage aan dat internationaal jaar niet uit het oog verliezen.

Mevrouw Becq, u hebt het uitvoerig gehad over de vrijwilligers in de instellingen. Daarover staat onvoldoende in de beleidsnota en ik ben bereid daar meer aandacht aan te besteden. Ik stel voor dit samen met u te bekijken.

Op dit ogenblik zijn heel wat vrijwilligers actief op het vlak van de palliatieve zorg. Ook op die groep dient verder te worden ingezoomd. Hier werd gezegd dat de beleidsnota te weinig aandacht besteedt aan de palliatieve zorg. Ik heb er geen enkel probleem mee dat het parlement het betreffende voorstel van resolutie versneld zou bespreken, een voorstel dat ik hierbij tot de betreffende commissie richt. Ik heb immers ook de indruk dat het Vlaams Parlement op een positieve manier zou willen inspelen op het euthanasiedebat.

We zouden er evenwel goed aan doen alles eerst even op een rijtje te zetten. Ik heb reeds gezegd dat het bestaand gamma aan palliatieve zorgen wel zijn belang heeft, maar dat het ook de hoogste tijd wordt voor een grondige evaluatie. De palliatieve zorgenheden leveren schitterend werk, maar we mogen daarbij niet uit het oog verliezen dat daar een prijskaartje van 11.000 frank per bed en per

dag aan hangt. Dit voor iedereen uitbreiden zal onbetaalbaar zijn. We moeten er ons ook voor hoe-den zodoende niet het elitaire sterven te organiseren voor enkele percenten van de bevolking, terwijl de grote meerderheid in het ziekenhuis sterft hoewel ze liever thuis hadden willen sterven.

Ik heb het dan nog niet eens gehad over het stille sterven, omdat de verpleegkundigen niet de tijd en de artsen niet de nodige opleiding hadden om met mensen over de dood te praten. De familie durft niet met de arts praten, de arts wordt niet door de familie bevraagd, de familie zwijgt voor de patiënt en de patiënt zwijgt voor de familie. Het moet dan ook onze grote ambitie zijn de palliatieve zorg in de breedte uit te breiden. De meeste mensen willen thuis sterven en het is dan ook onze plicht die palliatieve thuiszorg uit te breiden, een opdracht die zowel aan de federale als aan de Vlaamse – via de Gezinszorg – overheid toekomt.

Die voorgenomen uitbreiding dient ook gericht te zijn op de ondersteuning van de RVT's die uiteindelijk vandaag de thuis vormen van heel wat ouderen. Ik wens hier nog aan toe te voegen dat de palliatieve zorg op de agenda staat van de eerstkomende interministeriële conferentie van de ministers van Volksgezondheid die eind maart zal plaatsvinden.

Dan kom ik nu tot het volgende punt, de uitbouw van het onthaal- en integratiebeleid. Aan dit andere ambitieuze werk op korte termijn heb ik de titel 'Voor een bijzondere inburgering' gegeven. Omdat over dit onderwerp nogal wat misverstanden bestaan, acht ik het wenselijk daar een apart debat over te organiseren.

De in dit parlement terecht gewaardeerde OESO-rapporten vertellen ons dat vergrijzing en de ontgroening van de Vlaamse bevolking dermate zullen zijn dat we dringend aan nieuwe migratiestromen moeten denken. Laten we daarom alstublieft beginnen met een goed onthaal en een goede inburgering van de mensen die er zelf voor kiezen in ons land hun toekomst op te bouwen en hier de arbeidsmarkt te betreden.

Ik heb een inhoudelijk goed decreet over etnische minderheden geërfd, dat echter nog niet werd uitgevoerd. Er bestaat een belangrijke decretale basis voor het onthaalbeleid. Op de begroting voor 1999 werd 15 miljoen frank ingeschreven voor dit beleid. Het onthaalbeleid wordt in Vlaanderen vooral uitgebouwd op basis van SIF-middelen van de gemeenten. Het is dus van onderuit gegroeid. Bij de

Vogels

begrotingscontrole zullen we in meer middelen voorzien.

Het is onze ambitie om in de eerst plaats de mensen die nu worden geregulariseerd, die legaal in ons land zullen verblijven en die ervoor hebben gekozen om hun toekomst in ons land uit te bouwen, een onthaaltraject aan te bieden. Daardoor zullen ze op korte termijn Nederlands kunnen leren, zullen ze een maatschappelijke-integratiepakket ontvangen, en zullen ze een trajectbegeleiding krijgen waardoor ze via tewerkstelling terecht kunnen op de arbeidsmarkt. Over dit laatste aspect voer ik gesprekken met de diensten van minister Landuyt. Het gaat daarbij vooral over de invulling van de knelpuntberoepen, want die lijst wordt almaar langer.

Als de eerste fase achter de rug is, moeten we structureel tewerk gaan om al degenen die jaarlijks ons land binnenkomen, te helpen. Men schat dat er ongeveer 5000 nieuwkomers per jaar zijn. Die mensen moeten we, desnoods met zachte dwang, ertoe aanzetten het onthaaltraject te volgen. Ik heb het heel bewust over zachte dwang. Onder de 5000 nieuwkomers bevinden zich immers heel wat gezinsvormers. Ik verduidelijk dit even. Heel wat mannen van Turkse of Marokkaanse origine die hier zijn opgegroeid en hier school hebben gelopen, huwen met een vrouw uit het land van herkomst. Die vrouw wordt in ons land meestal thuis weggeborgen en geïsoleerd. Ze zorgt voor haar kinderen, maar praat enkel Arabisch of Turks tegen hen. Daardoor beginnen ook de kinderen van die generatie met een achterstand aan de lagere school. Om deze negatieve spiraal te doorbreken, mogen we zachte dwang hanteren. Dat zal immers gebeuren in het belang van de emancipatie van de vrouwen en van de toekomst van de kinderen. We moeten echter eerst zorgen voor een voldoende groot aanbod.

De voorzitter : De heer Denys heeft het woord.

De heer André Denys : Mevrouw de minister, ik heb met heel veel aandacht geluisterd naar uw punt over de inburgeringstrajecten voor allochtonen en nieuwkomers. Ik heb twee vragen. Ten eerste hebt u het over 5000 nieuwkomers per jaar. Zullen de trajecten beperkt blijven tot die groep mensen, of kunnen bijvoorbeeld ook de allochtone vrouwen die al jaren in ons land verblijven, er gebruik van maken ?

Ten tweede wil ik vandaag niet dieper ingaan op wat u bedoelt met zachte dwang. Voor mijn fractie is het duidelijk dat die dwang nodig is. Als enkel op basis van vrijwilligheid wordt gewerkt, gaat slechts 50 percent van de doelgroep in op het aanbod. Waarschijnlijk zullen afspraken moeten worden gemaakt met de federale overheid, maar ik herhaal dat ik nu niet dieper zal ingaan op deze discussie. Ik wou enkel opmerken dat dwang noodzakelijk zal blijken om de doelgroep te bereiken. Bijvoorbeeld de alleenstaande allochtone vrouwen zullen zonder dwang onvoldoende ingaan op het aanbod. Ik ben het ook met u eens dat het aanbod heel belangrijk is en dat het vandaag onvoldoende groot is. Een vraag dringt zich onmiddellijk op : welke timing zult u hanteren om het aanbod te koppelen aan dwang ?

De voorzitter : Minister Vogels heeft het woord.

Minister Mieke Vogels : Veel zal afhangen van de middelen die het Vlaams Parlement daarin wil investeren. De bestaande onthaalinburgeringstrajecten zijn vooral gegroeid in de steden en ze werken goed. Men bereikt veel meer mannen dan vrouwen. Er is echter te weinig personeel om daar iets aan te doen. Men wil de vrouwen niet extra aanspreken of aanmoedigen omdat men nieuwe inschrijvingen niet zou aankunnen. Het aanbod is nu al kleiner dan de vraag.

Ik zal in elk geval proberen om de mensen die binnenkort zullen worden geregulariseerd te bereiken. We gaan ervan uit dat de regularisatie een eenmalige operatie is. De middelen die daar nu naartoe gaan, willen we vanaf volgend jaar structureel verankeren zodat we in eerste instantie de nieuwkomers bereiken. Dit ontslaat ons niet van een ruimer integratiebeleid. We moeten onder andere de allochtone vrouwen die hier al lang verblijven maar de taal nog steeds niet spreken, bereiken. Het wordt sowieso een huzarenstukje om alle mensen die nu papieren krijgen een inburgeringstraject te laten volgen. Dat zal een aparte beleidsnota vergen waarin de concrete plannen en middelen voor het traject staan beschreven. We zullen samen met het parlement moeten beslissen hoe snel we daarin kunnen gaan – wat mij betreft, zo snel mogelijk.

De voorzitter : Mevrouw Van Cleuvenbergen heeft het woord.

Mevrouw Riet Van Cleuvenbergen : Ik heb toch een aantal bedenkingen. Als we plichten opleggen, creëren we ook rechten. Dat moet duidelijk zijn.

Van Cleuvenbergen

Verder pleit ik ervoor andere partners te betrekken bij het integratiebeleid. De allochtone vrouwen bijvoorbeeld zijn echt wel geïnteresseerd, maar ze zijn veel gemakkelijker bereikbaar via hun eigen organisaties. Voormalig minister-president Van den Brande startte met het project Burger­schapsvorming. Dat kende groot succes bij de migrantenorganisaties.

Ten slotte hebt u het over zachte dwang, op wie slaat dat ? Geldt dat ook voor een Waal die in Vlaanderen komt wonen ?

De voorzitter : Mevrouw Van den Heuvel heeft het woord.

Mevrouw Ria Van Den Heuvel : De heer Denys heeft gisteren mijn betoog niet gehoord. Ik zou hem willen aanraden dat toch eens te lezen. Het debat is veel ruimer dan alleen maar het verplichtingsdebat. Het gaat niet alleen om de 5.000 jaarlijkse nieuwkomers, want dan voeren we al een selectie uit. We krijgen jaarlijks 25.000 nieuwkomers binnen. Daarvan komen er 11.348 uit de Europese lidstaten.

Ik heb gisteren een pleidooi gehouden om een debat te voeren over de vraag 'wie is een nieuwkomer'. Voeren we dit debat vanuit een uitsluitings­idee, vanuit de idee dat een nieuwkomer een probleem is, of benaderen we nieuwkomers eerder vanuit de nood om onze maatschappij op een zeker welvaartspeil te houden ? Ik wil het debat niet te snel laten verlopen en zeker niet beginnen met over verplichting te spreken. Een traject kost volgens Nederlandse normen 230.000 frank per persoon. Als we rekening houden met het kostenplaatje, dan moeten we het onthaalbeleid stapsgewijs invoeren.

De voorzitter : De heer Van Rompuy heeft het woord.

De heer Eric Van Rompuy : Mevrouw Van Den Heuvel, u pleit eigenlijk voor een systeem van open grenzen. U zegt dat we onze economie niet op peil kunnen houden zonder sterke immigratie.

Mevrouw Ria Van den Heuvel : Ik zeg dat niet. Dat staat in een rapport van de OESO.

De heer Eric Van Rompuy : Mijnheer Denys, men heeft de afgelopen maanden een enorme vergissing gemaakt met zowel de regularisatiewet als de snel-Belgwet. Er werd niet in één of andere vorm van

inburgeringsplicht voorzien. U was daar een voor­stander van, evenals de heer De Gucht. Men heeft die verplichting echter niet in de wet opgenomen. Mensen die men heeft geregulariseerd en op wie de snel-Belgwet van toepassing is, kan men geen verplichting opleggen.

Mevrouw de minister, u spreekt wel van zachte dwang. Welk instrument heeft de Vlaamse regering echter om dat te doen ?

Minister Mieke Vogels : Mijnheer Van Rompuy, u moet een beetje ernstig blijven. Daarnet heb ik gezegd dat het onthaalbeleid in Vlaanderen nergens stond. Het is niet eerlijk nu te zeggen dat we bepaalde zaken hadden moeten opleggen. Dat kan niet in een handomdraai.

De heer Eric Van Rompuy : Ik had het over de federale wetgeving. De snel-Belgwet en de regularisatiewet zijn twee wetten waardoor een heleboel mensen de Belgische nationaliteit of in elk geval papieren krijgen. Men had die regeling moeten aangrijpen om een beter gestuurde inburgering tot stand te brengen. U hebt in Vlaanderen geen enkel instrument ter beschikking om dat te doen.

Minister Mieke Vogels : Op dat vlak bestond er niets in Vlaanderen. Een instrument moet worden uitgebouwd. Degenen die papieren krijgen en zich in Vlaanderen vestigen, wordt een inburgeringstraject aangeboden. Het zal een huzarenstukje zijn om dat te realiseren. De meesten willen daar ook gebruik van maken. De wachtlijsten zijn enorm lang. Laten we daarmee beginnen.

U maakt er een hoopje van. De snel-Belgwet gaat over iets totaal anders. Het gaat over mensen die hier meestal al zeer lang wonen – de tweede of derde generatie – en Nederlands spreken. Men moet die mensen niet het maatschappelijk programma aanbieden dat voor de nieuwkomers is bestemd. Er is wel een beleid nodig.

De heer Eric Van Rompuy : De heer Denys heeft in verband met de snel-Belgwet grote verklaringen afgelegd.

Mevrouw Mieke Vogels : De heer Denys heeft gelijk dat men een migrantenbeleid moet voeren. Dat gaat echter om iets anders dan om een inburgeringstraject voor nieuwkomers.

De heer Eric Van Rompuy : Men had de federale wetgeving moeten aangrijpen als een hefboom voor het opleggen van verplichting. In de loop der jaren had Vlaanderen daar inhoud aan moeten

Van Rompuy

geven. Ik pleit tevens voor een geleidelijke invulling.

Mevrouw Mieke Vogels : We geven het voorbeeld. We hebben de federale betutteling en verplichting niet nodig.

De Eric Van Rompuy : Mevrouw de minister, ik verwijt u niets. We moeten wat dat betreft wel zorgen voor een opbouw.

Minister Mieke Vogels : We hebben de federale verplichting niet nodig.

De voorzitter : Mevrouw Ceysens heeft het woord.

Mevrouw Patricia Ceysens : De minister heeft gelijk. Men heeft op het federale niveau een debat gevoerd. We weten hoe dat is afgelopen. Wij moeten zelf de volgende maanden uitmaken wat we zullen doen. Zachte dwang is zeker voor vrouwen noodzakelijk omdat men, jammer genoeg, nog vindt dat dit programma voor hen niet nodig is en dat we ons niet met hen moeten bemoeien.

De achterstelling van de kinderen wordt problematisch. In het migrantenmilieu speelt men zeer weinig met kinderen. Op een Nederlands radioprogramma hoorde ik gisteren dat migrantenkinderen die voor het eerst naar een Nederlandse school gaan, nog nooit een puzzel hebben gezien. Dat zorgt toch voor een achterstand.

De VDAB kan een middel zijn om zachte dwang door te voeren. Men kan ook de SIF-parameters gebruiken door gemeenten te stimuleren om vooral aan mannen duidelijk te maken dat we het erg op prijs stellen dat vrouwen het programma kunnen volgen.

Minister Mieke Vogels : Mevrouw Van Cleuvenbergen heeft gelijk dat men met de verenigingen moet werken. We moeten ook durven praten met de moskeeverenigingen. Ze hebben een invloed op hun mensen. Als de imam in het vrijdaggebed de mannen een aantal keren zegt dat vrouwen het onthaalprogramma moeten volgen en Nederlands moeten leren in het belang van de opvoeding van hun kinderen, dan staan we al heel wat verder. Dat is een positieve vorm van zachte dwang.

Uit de uiteenzettingen blijkt dat het Vlaams Parlement dringend een debat ten gronde moet voeren over wat inburgering precies is. In het licht van het OESO-rapport en de tekorten op de arbeidsmarkt

is het een angstaanjagende vaststelling dat in Oud-Borgerhout 70 percent van de jongeren werkloos is. Dat lost men niet op met een inburgeringstraject, maar met concrete tewerkstellingsprogramma's. Ze moeten een job vinden : dat is de beste garantie om deze mensen te integreren in de samenleving. We zullen dus op korte termijn hier een debat moeten voeren over wat we precies verstaan onder inburgering, en over de integratie via een job van nieuwkomers en de snel Belg geworden Vlamingen.

Mevrouw Riet Van Cleuvenbergen : Die naturalisatiewet schept verkeerde verwachtingen. De mensen denken dat naturalisatie al hun problemen zal oplossen. Dat is niet zo. Bovendien zal dit ook een invloed hebben op de SIF-parameters. In Limburg hebben we in het verleden de mensen ertoe aangezet zich te laten naturaliseren. Die mensen tellen niet meer mee in de SIF-cijfers. Ze zijn onherkenbaar geworden, alhoewel de problemen dezelfde blijven.

Minister Mieke Vogels : Ze tellen wel mee. In het onderwijsvoorrrangsbeleid kijkt men naar de feitelijke toestand.

Mevrouw Riet Van Cleuvenbergen : Voor het onderwijsvoorrrangsbeleid steunt men op een briefje voor de ouders, dat met de kinderen wordt meegegeven. Ik denk niet dat de burgemeesters iedereen een briefje zullen sturen met de vraag van welke origine men is.

Minister Mieke Vogels : De SIF-plannen voor de periode 2000-2002 worden volop goedgekeurd. Men gebruikt nog de oude parameters, van vóór de snel-Belgwet. Vooraleer we aan een nieuwe reeks SIF-plannen beginnen, zal de regering een en ander goed evalueren. Dat is uitdrukkelijk gezegd.

Mevrouw Riet Van Cleuvenbergen : Ik zou u willen vragen zich grondiger in deze problematiek te verdiepen. Er zijn heel wat gemeenten die al vroeger mensen ertoe hebben aangezet zich te laten naturaliseren. Uit die ervaring moeten lessen worden getrokken.

Verder pleit ik ervoor om cellen bij het Vlaams Minderhedencentrum uit te bouwen. Die cellen moeten het onthaalbeleid vorm geven. Gemeenten hebben in dat verband stimuli nodig. Vandaag krijgen ze die niet. Ik denk ook aan activiteiten ten bate van de zigeuners.

De voorzitter : De heer Denys heeft het woord.

De heer André Denys : Ik wil minister Vogels en mevrouw Van Den Heuvel zeggen dat dit dossier bij de VLD-fractie zeer gevoelig ligt.

Minister Mieke Vogels : Dat is ook bij ons het geval.

De heer André Denys : Ik wil dat toch even benadrukken. U wilt allochtonen vlug integreren in de arbeidsmarkt. We delen uw mening volledig. Voor deze regering tot stand is gekomen, hebben we voorgesteld om dit te koppelen aan de nationaliteitswet en de naturalisaties. In Nederland is die verbinding er niet, al is er wel sprake van een verplichte inbreng. Er zijn andere oplossingen mogelijk om een verbindend, verplichtend karakter in te bouwen. Toen er van een belangenconflict sprake was, stelde minister-president Dewael dat hij samen met u zou nagaan op welke wijze men daar een mouw kan aan passen.

Ik deel niet de mening van mevrouw Van Den Heuvel dat we eerst een groot maatschappelijk debat moeten voeren vooraleer we initiatieven kunnen nemen. Ik ben voorstander van wat u zegt. Men kan op korte termijn beginnen met de groep die nu wordt geregulariseerd. Dat moet concrete vormen krijgen. Ik heb er geen bezwaar tegen dat er nog een gelijklopend debat wordt gevoerd over de wijze waarop dit moet gebeuren. Het bindend aspect moet echter gelijktijdig met de eerste concrete aanpak naar voren komen.

Hoewel iedereen het dringend karakter hiervan erkent, wordt deze materie pas aangekondigd in uw beleidsbrief voor 2001. Ik had gehoopt dat dit thema zou zijn opgenomen in deze beleidsnota.

Minister Mieke Vogels : Ik moet hier even iets rechtzetten. Ik bedoel eigenlijk voor de opmaak van de begroting 2001, dat betekent dus mei 2000.

De heer André Denys : Ik wil er toch op aandringen dat u zo snel mogelijk met deze beleidsnota naar voren komt. Er zijn een aantal decretale voorstellen met betrekking tot de inburgering. Voor de uitvoering van het verplicht karakter hebben we de regering nodig. Onze fractie wil dan ook zo snel mogelijk weten hoe dit zal worden ingevuld.

De voorzitter : Mevrouw Van Den Heuvel heeft het woord.

Mevrouw Ria Van Den Heuvel : Ik wil het nog even hebben over de cijfergegevens die mevrouw Van Cleuvenbergen heeft vermeld. Zodra je Belg bent geworden, word je niet meer apart ingeschre-

ven. We moeten dan ook nagaan hoe we de groep Belgen van vreemde origine uit de cijfers kunnen halen.

Mijnheer Denys, ik ben geen vragende partij voor een groot allesomvattend debat. Ik zou al bijzonder tevreden zijn indien we erin slagen om een klein debat te organiseren, weliswaar over grote principes.

Tot slot stel ik vast dat een aantal collega's het huidige beleid terzake onvoldoende kennen, waardoor men geen zicht heeft op het aantal mensen waarover het gaat. Een hier geboren kind van Turkse ouders moet samen met alle kinderen naar school kunnen gaan, en dan evenveel kansen krijgen op de arbeidsmarkt als autochtone jongeren. Dat is de echte inburgeringstest, die door alle maatschappelijke actoren moet worden opgelegd.

De voorzitter : Minister Vogels heeft het woord.

Minister Mieke Vogels : Wat de gehandicaptenzorg betreft, wil ik de collega's danken voor de steun om binnen deze sector een en ander te heroriënteren. Ook hier moeten we zorg op maat realiseren, als ook meer individuele vrijheid van de gehandicapten. Hetzelfde geldt voor de ouderenzorg. Al te vaak verplichten we mensen met een handicap om zich in instellingen te vestigen omdat er onvoldoende alternatieven zijn. Met andere woorden, we dwingen mensen om levenslang samen te wonen in leefgroepen zonder dat ze daar zelf voor hebben gekozen. Een persoonlijk budget moet veel ruimer worden opgevat dan het persoonlijk assistentiebudget, dat zich momenteel in de experimentele fase bevindt bij het Vlaams Fonds. Het gaat ook over een ambulante steun aan ouders of anderen die zelf, mits de nodige steun, zorgen voor een gehandicapt familielid. We willen zeker ook niemand dwingen om in eenzaamheid te gaan leven. Voor sommige mensen is het beter om samen te leven in een leefgroep. De keuzevrijheid moet dan ook worden geoptimaliseerd.

Het persoonlijk budget moet een instrument zijn om de mensen die met een familielid met een complexe handicap worden geconfronteerd de nodige hulp te geven om de verzorging in de eigen omgeving te organiseren. Het is ten eerste de vraag of we nieuwe categoriale groepen moeten erkennen of eerder rond de zorginducering moeten werken. Dit zal een van de belangrijkste debatten van de komende jaren worden. Mijns inziens zal een systeem van zorginducering op termijn meer flexibiliteit en meer zorg op maat mogelijk maken. Dit debat zal ook in de schoot van het Vlaams Fonds

Vogels

worden opgestart. We zullen daar in dit parlement op terugkomen naar aanleiding van het opstarten van het persoonlijk budget. Ik verheug me alleszins in de steun van het Vlaams Parlement om hierin bij de opmaak van het decreet een doorbraak te forceren.

– *De heer André Denys, ondervoorzitter, treedt opnieuw als voorzitter op.*

Over het gelijkheidsbeleid in Vlaanderen is eigenlijk nog niet veel gezegd. Mevrouw Van Cleuvenbergen heeft enkel wat heimwee naar mijn voorganger laten blijken. Mijns inziens, mevrouw, bent u echter selectief doof. U beweert dat ik nog geen initiatief heb getoond in het kader van de komende gemeenteraadsverkiezingen. Men kan mijn initiatief terzake misschien zelfs als een nieuwe tafel omschrijven. De heer Swennen moet zich echter niet ongerust maken, er zitten enkel vrouwen rond deze tafel.

De heer Guy Swennen : Dan ben ik pas bezorgd.

Minister Mieke Vogels : Het is de bedoeling om door middel van een aantal gerichte acties vrouwen aan te zetten om zich in het kader van de gemeenteraadsverkiezingen te engageren en om zich kandidaat te stellen. Die acties worden door een breed forum gedragen. Het is vervolgens de bedoeling vrouwen ertoe aan te zetten op vrouwen te stemmen, zodat de volgende verkiezingen een beetje vrouwvriendelijker zouden worden dan de vorige.

De voorzitter : Mevrouw Van Cleuvenbergen heeft het woord.

Mevrouw Riet Van Cleuvenbergen : Ik heb toevallig een van de vrouwen, die in de loop van december rond uw tafel waren uitgenodigd, aan de telefoon gehad. Volgens haar zijn alle uitgenodigde vrouwen gewoon samengebracht. Ze hebben daar een tekst gekregen en nadien nog een persconferentie. Dit is geen echt beleid. De uitnodigingen gaan naar verenigingen die hun maatschappelijke taak spontaan al opnemen. Ik vind dat er een breed maatschappelijk initiatief moet komen.

Wat ik u nog het meest kwalijk neem is dat u zich niet verbindt aan de beleidsnota van minister Sauwens. Deze nota bevat niets over gelijke kansen. U zou hier moeten op inspelen, en u zou die nota moeten vertalen in uw gelijkheidsbeleid. U zou minister Sauwens om aandacht voor de vrou-

wen moeten vragen. Een inclusief beleid betekent net dat u een ander minister om aandacht vraagt of dat u zelf initiatieven aan de dag legt in uw ander beleid. Dergelijke initiatieven moeten echter op de hele maatschappij gericht zijn. Ze moeten zich niet rond een tafel afspelen.

Minister Mieke Vogels : Ik zou uw waarnemer aan de tafel nog eens terugbellen. We zijn ondertussen februari 2000 en er is ondertussen wel het een en het ander gebeurd.

Het decreet over de adviesorganen dateert van 1998. Er zijn echter nog steeds geen uitvoeringsbesluiten.

Mevrouw Riet Van Cleuvenbergen : Er waren geen uitvoeringsbesluiten nodig.

Minister Mieke Vogels : Uitvoeringsbesluiten zijn nodig voor de uitzonderingen.

Mevrouw Riet Van Cleuvenbergen : U bekijkt de zaak vanuit de verkeerde invalshoek. U moet uitzonderingen voorkomen.

Minister Mieke Vogels : We moeten hier werk van maken voor het najaar 2000.

Mevrouw Riet Van Cleuvenbergen : Ik daag u uit om dit ook werkelijk te doen, mevrouw de minister.

Minister Mieke Vogels : De adviesorganen die op 1 januari 2000 met het decreet in orde moesten zijn, zijn ook daadwerkelijk in orde. Er zijn wel nog een aantal uitzonderingen. Die zullen aanstaande vrijdag door de regering worden besproken. Ik zal u na die bespreking laten weten om welke uitzonderingen het precies gaat. Ik kan u nu al het voorbeeld van de adviesraad van de zeevaartschool geven, maar u krijgt de volledige lijst van zodra die beschikbaar is.

De voorzitter : Mevrouw Van Cleuvenbergen heeft het woord.

Mevrouw Riet Van Cleuvenbergen : U moet, mevrouw de minister, eens nagaan wanneer dit decreet is goedgekeurd en wanneer de tekst in het Staatsblad is gepubliceerd. U kunt dit perfect nakijken en dan weet u waarover ik het hier heb. Ik heb ook tijdens de vorige regeerperiode geregeld vragen gesteld aan de toenmalige minister over de stappen die zij bij de uitvoering van dit decreet nog dacht te zetten.

Van Cleuvenbergen

In november 1999 heb ik bij u bijna een paniekreactie kunnen vaststellen. Pas toen hebt u de andere regeringsleden op de hoogte gesteld. Ik betreur de huidige gang van zaken ten zeerste. U hebt in november een parlementaire vraag gekregen en nu, halfweg februari, hebt u nog steeds geen antwoord gegeven. Zelfs een negatief antwoord zou nog beter zijn dan deze onwil om een antwoord te geven.

De voorzitter : Mevrouw Ceysens heeft het woord.

Mevrouw Patricia Ceysens : Mevrouw de minister, ik wil u hier wel in steunen. U hebt dit decreet correct behandeld. Met enige realiteitszin zult u terecht enkele uitzonderingen toestaan. Ook zijn we niet van mening dat u zich aan minister Sauwens moet verbinden. Voert u gewoon uw beleid : we zijn er zeker van dat het dan goed komt.

De voorzitter : Minister Vogels heeft het woord.

Minister Mieke Vogels : Goed, we zullen trachten een en ander te versnellen.

Bijzondere jeugdzorg is een van de prioriteiten van dit parlement. Ik ben daar blij om. Mevrouw Merckx, net als het justitieel welzijnswerk is de bijzondere jeugdzorg de voorbije decennia misschien wat stiefmoederlijk behandeld. Ik dank dus dit parlement omdat het die steun geeft en terzake de motor is geweest. Met bijzondere jeugdzorg en justitieel welzijnswerk wordt men als beleidsverantwoordelijke immers niet populair. Men wordt er ook te weinig op gewezen : de meesten van ons hebben vaak mensen in de gehandicaptenzorg in onze kennissenkring, maar meestal niemand in de bijzondere jeugdzorg. Ik ben dus blij met de stimulans van het parlement. We hebben die overgenomen in het regeerakkoord en zullen die ook verder uitwerken. Op dit ogenblik is er samen met de bevoegde administratie een actieplan opgesteld, dat drie punten telt.

Een eerste punt is het uitwerken van een preventief beleid inzake bijzondere jeugdzorg. Op dit ogenblik is de preventie vastgehaakt aan de comités voor bijzonder jeugdzorg, waarbij welgeteld één preventiewerker per gerechtelijk arrondissement verantwoordelijk is. Willen we dit ernstig nemen, dan moeten we dit verder uitbouwen. We bekijken hoe we deze preventie op korte termijn gestalte kunnen geven, van onderuit. We moeten wel rekening houden met het feit dat er sprake is van een kluwen aan preventie-initiatieven. Meestal

worden die dan nog gefinancierd via federale veiligheids- en samenwerkingscontracten, via SIF-middelen, door steden, en indien het gaat over drugpreventie door de rijkswacht. Het is niet gemakkelijk voor de Vlaamse Gemeenschap om de autoriteit te verwerven om al die initiatieven op één lijn te krijgen, maar moeilijk gaat ook. We zullen daar dus werk van maken.

Ten tweede heeft dit parlement de duidelijke boodschap gegeven dat men de bijzondere jeugdbijstand bijzonder moet houden. Het is de bedoeling een integrale jeugdzorg en -hulpverlening uit te bouwen. Onder het voorzitterschap van de secretaris-generaal van het departement Welzijn, Volksgezondheid en Cultuur komt vanaf volgende week een stuurgroep bijeen. Die bestaat uit verantwoordelijken van alle bevoegde administraties. Het gaat dan bijvoorbeeld over Onderwijs, wanneer men het heeft over de CLB, of over Volksgezondheid. Ook Kind en Gezin behoort daartoe. Ik ben blij dat de secretaris-generaal heeft aanvaard die stuurgroep met zijn autoriteit te leiden. Anderzijds bevat die werkgroep ook een aantal verantwoordelijken van de partners uit het veld. Het is de bedoeling dat zij tegen de zomervakantie voorstellen uitwerken, die dan vanaf het najaar zullen worden uitgetest binnen experimentele regio's. We hebben er duidelijk voor gekozen tot dan niet regelgevend op te treden, maar in deze moeilijke materie, waarbij zoveel mensen betrokken zijn, te werken met die experimentele regio's. Die aanpak was trouwens gesuggereerd door dit parlement.

De voorzitter : Mevrouw Merckx heeft het woord.

Mevrouw Trees Merckx-Van Goey : Het is positief dat de diverse werkgroepen die in onze moties werden gevraagd eindelijk worden samengesteld en kunnen beginnen vergaderen. U hebt het echter over een werkgroep binnen de administratie die u zou uitbreiden met de actoren. Zult u hierbij dan ook de vierdewereldbeweging en de kinderrechtenbeweging betrekken, of is dat nog een andere groep ? Wij hadden ze eigenlijk liefst samen gezien in een en dezelfde werkgroep, in plaats van een werkgroep met louter vertegenwoordigers van administraties, departementen en VOI's. Niet alleen het georganiseerde werkveld, maar ook de diverse bewegingen zouden hier aan bod moeten komen. Ten slotte hadden we er ook graag dit parlement bij betrokken gezien.

De voorzitter : Minister Vogels heeft het woord.

Minister Mieke Vogels : De spelers op het veld zijn erbij betrokken. In de loop van de werkzaamheden

Vogels

zullen ook de armenverenigingen worden gehoord. Dat geldt eveneens voor de kinderrechtenbeweging. Het is niet de bedoeling om hiervoor een werkgroep op te richten zoals die er binnen de administratie al eens is geweest. Die werkgroep heeft namelijk nooit echte resultaten bereikt omdat men altijd weer bleef steken in terreindiscussies over de verdeling van bevoegdheden. De werkzaamheden van die werkgroep werden dan ook opgeschort.

Het is dus zeker niet de bedoeling om eindeloze vergaderingen te organiseren over hoe we het moeten aanpakken. Op die manier zullen we er nooit geraken. We willen op korte termijn tot resultaten komen. Ik heb tegen de secretaris-generaal gezegd dat hij tegen het zomerreces een concreet plan moet uitwerken. Dat zullen we in experimentele regio's uitwerken. Dan is er genoeg tijd om alle betrokkenen, waaronder ook het Vlaams Parlement, de kans te geven mee te werken.

Het derde belangrijke spoor is de bijzondere jeugdzorg zelf. Momenteel praten we vrij intens met het kabinet van federaal minister van Justitie Verwilghen over het jeugdsanctierecht. Ik zal hierover eind deze week met de minister een gesprek voeren. We zullen het dan ook hebben over het justitieel welzijn. Het is de bedoeling dat we aan minister Verwilghen de boodschap overbrengen dat de Vlaamse overheid verantwoordelijk wil blijven voor de uitvoering van de sancties. We hebben daarover al overleg gepleegd met de Franstaligen. Ook in het kader van een jeugdsanctierecht willen we die verantwoordelijkheid opnemen.

Concreet betekent dit dat we nu al moeten beginnen met het hervormen van ons voorzieningsapparaat. Voor de begroting van dit jaar is vooral aan de ene kant van de sancties gewerkt. Daarmee bedoel ik dan bijkomende middelen voor herstelrecht en voor alternatieve sancties. Ondertussen bekijken we de residentiële opvang. We zijn ook bezig met een aantal dringende ingrepen in de gesloten instellingen, waarbij het dan vooral gaat om de gesloten instelling in Mol. De regering zal vrijdag hoogstwaarschijnlijk beslissen om die instelling met tien bedden uit te breiden. Op die manier kan men het schrappen van artikel 53 vanaf 1 januari 2002 opvangen. Dat artikel houdt immers in dat men jongeren ook niet voorlopig in een gevangenis kan opvangen. De Vlaamse Gemeenschap zal dus altijd op een vraag van de jeugdrechter moeten antwoorden. Het is belangrijk dat de Vlaamse Gemeenschap op die vraag kan antwoorden. Het is trouwens ook een belangrijk signaal voor de jeugd-

rechters, die het zeer moeilijk hebben met de uitvoering van die sanctie. In het verleden hebben ze namelijk nogal wat moeite ondervonden met het uitvoeren van maatregelen die in het kader van een als misdaad omschreven feit werden uitgesproken.

We willen dringend oplossingen zoeken voor diegenen die nu in Mol zitten, maar daar eigenlijk niet thuishoren. Dat zijn in de eerste plaats de niet-begeleide minderjarigen zonder papieren. Voor hen zullen we dit jaar het huis in Aalst verder uitbreiden. Op zeer korte termijn moet er ook iets gebeuren voor de jongeren met een psychiatrische problematiek. Op dit moment komen die ook in Mol terecht, waardoor ze de normale werking van die instelling totaal onmogelijk maken.

Dit jaar wil ik ook nog zorgen voor de uitbreiding van de categoriale opvang in de niet-gesloten instellingen, zoals in het voorstel dat in Mechelen op tafel lag. Op het niveau van de Vlaamse Gemeenschap hebben we alles gedaan om dat in te vullen, maar op het lokale niveau is nog altijd niet de juiste locatie gevonden. Het is een beetje hetzelfde verhaal als in Antwerpen en Ekeren, waar dergelijke initiatieven altijd vanaf de start worden afgeschoten. Dat maakt het uiteraard niet gemakkelijk om een degelijk beleid te voeren.

Hoe dan ook, we willen daar dus zeker werk van maken. Daarmee kunnen we ook een signaal geven aan de jeugdrechters en aan de federale minister van Justitie dat het ons menens is en dat we wel degelijk onze verantwoordelijkheid willen opnemen. We hebben een uitgebreid gesprek gehad met de Franse Gemeenschap. Ook voor hen betekent dit een ernstig engagement. Het zou onverantwoord zijn om jeugdgevangenis te verbinden aan het federale, penitentiaire beleid, dat vooral is opgebouwd rond de bescherming van de maatschappij. De gemiddelde levensverwachting van de mensen bedraagt nu 70 of 80 jaar. Men kan een jongere van 15 of 16 jaar, ook al heeft hij een als misdrijf omschreven feit gepleegd, dan ook niet zomaar opsluiten omwille van de bescherming van de samenleving. Deze samenleving moet ook de ambitie hebben gedragsveranderend te werken en een heroriëntering naar de maatschappij te bewerkstelligen. Zowel de Franse als de Vlaamse Gemeenschap ondersteunen dit uitgangspunt. We zullen op federaal niveau hierop verder blijven hameren.

De voorzitter : Mevrouw Ceysens heeft het woord.

Mevrouw Patricia Ceysens : Dit is een heel uitvoerige beschrijving van het toepassingsgebied van de

bijzondere jeugdzorg. Ik heb nog een vraag over het steunpunt Bijzondere Jeugdzorg. In de beleidsnota wordt nadrukkelijk verwezen naar het forensisch welzijnswerk, en ook in de begroting zijn hiervoor middelen uitgetrokken. In het kader van de bijzondere jeugdzorg is het belangrijk dat dergelijk steunpunt er komt.

Minister Mieke Vogels : Voorlopig is daaraan nog geen invulling gegeven. Ik zal trachten om dit recht te trekken in de begroting voor 2001. We hebben inderdaad geopteerd voor een steunpunt voor het forensisch welzijnswerk. Binnen de administratie was niemand in staat om deze rol te vervullen. Mevrouw Merckx heeft dit terecht opgemerkt. Het forensisch welzijnswerk werd in het verleden voor een deel door de federale overheid waargenomen, onder meer omdat er geen Vlaams budget voor was. We proberen dit nu uit te bouwen.

Op termijn moeten we onderzoeken of we dit steunpunt binnen de centra voor algemeen welzijnswerk houden. Als we het forensisch welzijnswerk echt willen uitbouwen, moet het een scharnier vormen tussen algemeen welzijnswerk, onderwijs en tewerkstelling. Misschien moeten we hiervoor een aparte entiteit uitbouwen.

Het is belangrijk om nog dit jaar een goed akkoord te sluiten met de werknemers uit de social-profitsector. Ze vragen terecht meer waardering voor hun job en bijkomende maatregelen voor verloning en arbeidsbelasting. We mogen niet uit het oog verliezen dat ze hoe langer hoe meer deel uitmaken van de knelpuntberoepen. Dit geldt niet alleen voor de verpleegkundigen, maar ook voor de opvoeders en gezinszorgers. We breiden immers het aantal uren gezinszorg uit, en deze tendens zal zich voortzetten van zodra de zorgverzekering in werking treedt. We vinden nu al bijna geen gezinszorgers meer.

Een goed onderhandeld sociaal pakket is een element van de maatschappelijke herwaardering, maar we moeten ook de algemeen-maatschappelijke herwaardering van deze sector bovenaan de agenda plaatsen. In de SERV en het Vesoc heeft de social-profitsector nog steeds geen volwaardige plaats. Nochtans staat ze op dit ogenblik in voor 20 percent van de tewerkstelling, speelt ze – ik denk dan vooral aan de ziekenhuizen – een voortrekkersrol in de informatietechnologie en boekt ze een enorme omzet. Ik wil de social profit dan ook een volwaardige plaats toekennen binnen de sociaal-economische context van Vlaanderen. Dit zal op zich een herwaardering betekenen.

Het moet mogelijk zijn om met deze sector al dan niet Vlaamse CAO's af te sluiten. Nu dwingen we deze mensen bijna om op straat te komen voor de formulering van hun eisen. Hierdoor ontstaat een negatieve spiraal. Mijn dochter is zeventien en ziet elke week op de televisie verpleegkundigen en opvoeders met borden waarop staat dat ze overwerkt en onderbetaald zijn. Dit zal er haar niet toe aanzetten voor een verzorgend beroep te kiezen. We moeten die herwaardering algemeen bekijken en zo snel mogelijk afronden.

De heer Guy Swennen : Mevrouw de minister, u legt terecht de vinger op de wonde, al is dat een misplaatst woord. Het is een gigantische uitdaging voor de toekomst om voldoende zorg aan te bieden. Bij de diverse voorbereidende vergaderingen over de zorgverzekering tijdens de vorige zittingsperiode kregen we dat geregeld voor de voeten geworpen. Er werd dan in de eerste plaats gedacht aan niet-medische zorgverstrekkers.

U zegt dat het beroep moet worden geherwaardeerd. We weten dat we tegen het einde van dit decennium zullen worden geconfronteerd met een grijze boom. Zou het niet zinvol zijn om hand in hand met de minister van Onderwijs een concreet plan op te stellen ? De ervaring in diverse beroepssectoren leert immers dat men pas voldoende beseft wat de omvang van de tekorten is op het moment dat die zich voordoen. Er worden veel plannen en strategische plannen gelanceerd, en dat zijn dan niet de strategische plannen waar we het gisteren over hadden. Waarom dan niet samen met de minister van Onderwijs een tienjarenplan opstellen ? Werden er in die zin al initiatieven genomen of hebt u er concrete ideeën over ?

De voorzitter : Mevrouw Becq heeft het woord.

Mevrouw Sonja Becq : We gaan akkoord met uw analyse van de vragen die in de sector leven. In mijn betoog vroeg ik echter al wat het engagement van de regering is. Wanneer denkt u daadwerkelijk iets te doen aan de loonharmonisering ? Welke concrete stappen zal u nemen met het oog op een herwaardering van het beroep in de samenleving ? Daar heb ik nog geen antwoord op gekregen.

De voorzitter : Mevrouw Van Cleuvenbergen heeft het woord.

Mevrouw Riet Van Cleuvenbergen : Ik wens me aan te sluiten bij de opmerking van de heer Swennen. Ik heb vroeger reeds aan voormalig minister Van den Bossche – en recent ook aan minister Van-

derpoorten – gevraagd om aan sensibilisering te doen voor de verzorgende beroepen, niet alleen bij leerlingen die nog hoger of secundair onderwijs moeten volgen, maar in de hele maatschappij. Te veel mensen met een basisdiploma in de verzorgingssector werden de laatste jaren ingevolge artikel 80 uitgesloten.

De voorzitter : Minister Vogels heeft het woord.

Minister Mieke Vogels : Aan de campagne voor de verzorgende beroepen wordt momenteel gewerkt met minister Vanderpoorten. Het ligt wat moeilijk om campagne te voeren op het ogenblik dat we op de televisie de protestborden te zien krijgen. We moeten dus structureel te werk gaan, en er op termijn voor zorgen dat het beroep in zijn geheel wordt geherwaardeerd. Er zijn onderhandelingen aan de gang, die vrij constructief verlopen, en nog dit voorjaar zullen moeten worden afgerond. Zo zal er door middel van loonharmonisering, regularisatie van de nepstatuten en een aantal andere maatregelen, een pakket komen dat voor de komende vier tot vijf jaar perspectieven biedt voor deze sector.

U vraagt om een concreet plan voor de komende tien jaar. Ik ben een heel ambitieus minister, maar geloof niet dat een minister de maakbaarheid van de samenleving in handen heeft. We kunnen moeilijk de jongeren dwingen een bepaalde richting in het onderwijs te volgen. Er moet een algemene sfeer worden gecreëerd waarin die beroepen worden geherwaardeerd. Dan zullen langzaam weer meer jongeren kiezen voor verzorgende beroepen.

Er is een enorme concurrentie omdat er op de arbeidsmarkt heel wat knelpuntberoepen zijn. Er is immers een groot tekort aan informatici, mensen in de industriële sector, maatschappelijk werkers, enzovoort. De concurrentie met de zogenaamde harde economische sector is groot. We kunnen daar hard aan werken door middel van campagnes, door een positieve oriëntering van de witte woede door hen een pakket aan te bieden, maar veel meer dan dat kunnen we op dit moment niet doen, tenzij u er concrete remedies voor hebt. Die zou ik dan graag met u bespreken.

Tot slot wil ik nog ingaan op het aspect gezondheidszorg. De leden die over dit onderwerp het woord hebben genomen, zijn niet aanwezig. Ik kan dus kort zijn. Er werd gezegd dat het een onvoltooide symfonie is. Dat wist ik, want ik heb dat zelf ook geschreven. Mijn voorganger zou veel meer gespierde taal hebben gebruikt, in de zin dat de ge-

zondheidszorg moet worden gefederaliseerd. Ik meen echter dat we die gespierde taal hier niet moeten gebruiken, want dat moet aan andere tafels gebeuren. Dat doen we dan ook.

Ondertussen geeft ons dat geen excuus om niets te doen. Ik geloof nog altijd in het overleg. Er komt een eerste interministeriële conferentie tussen de verschillende gezondheidsministers van dit land met een ambitieuze agenda. Naast de palliatieve zorg zullen we het ook hebben over de functie van de eerstelijnszorg. We zullen de definiëring van de huisarts en het ene medische dossier verder uitwerken. We zullen ook praten over echelonnering onder het motto 'in plaats van te regulariseren, moeten we programmeren'. We moeten geen ingewikkelde normen maken voor de reproductieve geneeskunde, voor de NMR's of voor gespecialiseerde spoedgevallendiensten, waarbij men telkens weer een grote oorlog op het terrein ontketent en iedereen overal achterpoortjes vindt. De gespecialiseerde spoedgevallendiensten zijn er een voorbeeld van. Men heeft normen gemaakt met de bedoeling er 70 te erkennen, maar de normen zijn zo vaag dat we er nu 160 hebben, met alle gevolgen van dien voor het Riziv.

We moeten durven praten over wat een modern regioziekenhuis betekent, welke diensten het moet aanbieden en hoeveel regioziekenhuizen Vlaanderen nodig heeft. Dat kan het best op één campus, om te voorkomen dat men door het ingenieuze systeem van fusies via achterpoortjes toch weer twee spoedgevallendiensten maakt. Zo kan men ook zorg op maat aanbieden. Fusies liggen nu dikwijls regionaal zeer gespreid. Naarmate men zich aanbiedt in ziekenhuis A of B krijgt men nogal eens een andere zorg voor dezelfde kwaal, naargelang de dienst die men in het ziekenhuis heeft. Ik geloof bovendien dat dit de enige manier is om eindelijk middelen van de tweede naar de eerste lijn te transfereren. Dit is dringend nodig om eindelijk een deel van de 500 miljard frank die we curatief uitgeven, naar de preventie over te hevelen.

Dit is geen gemakkelijk debat en er is moed voor nodig. We moeten formuleren wat een regioziekenhuis betekent, en hoe de satellieten van dat ziekenhuis bereikbaar moeten zijn. Het staat op de agenda van de interministeriële conferentie. Ik ben ervan overtuigd dat we er in een eerste vergadering niet zullen uit geraken, maar dat de wil er is om er werk van te maken.

Ook wat betreft de netwerken welzijns- en gezondheidsregio's moeten het federaal en het Vlaams beleid op elkaar afgestemd worden.

Vogels

Tot slot, mijnheer de voorzitter, is er nog een laatste belangrijk werk waar vandaag niet veel over is gepraat, namelijk het werk maken van milieu en gezondheid. Dit is één van de grote bezorgdheden van de burgers waarbij de overheid vaak met de mond vol tanden staat als ze de juiste antwoorden moet geven op de bezorgde vragen van de burger. We willen de LOGO's hierbij meer verantwoordelijkheid geven. De heer Van Duppen heeft de LOGO's comités voor bezigheidstherapie genoemd. Ik er-vaar echter dat de LOGO's aan het groeien zijn, dat een aantal onder hen heel degelijk werk levert en dat ze noodzakelijk zijn voor een lokaal preventief gezondheidsbeleid.

Mijnheer de voorzitter, ik meen een aantal concrete vragen te hebben beantwoord. Ik heb wel niet op al de vijfhonderd vragen van mevrouw Merckx geantwoord, maar ik kom nog terug naar het parlement.

Mevrouw Trees Merckx-Van Goey : Mevrouw de minister, ik betreur dat u over de verslavings- en drugspreventie, wat onze bevoegdheid wel is, na mijn vele vragen weer niets hebt gezegd. Door u zo volgzzaam op te stellen ten aanzien van het federale beleid, of het nu het justitie- of gezondheidsbeleid is, dreigt ons Vlaams beleid zich ten onrechte uitsluitend toe te spitsen op het veiligheidsbeleid en de criminaliteit. Ik heb hier geen Vlaams-Blokdiscours gehouden. Ik heb hier niet gezegd dat men drugsverslaafden moet opsluiten of culpabiliseren.

Uw antwoorden hebben mij geen verduidelijking gebracht. Ik pleit dan ook voor een dringend overleg met uw collega's om enkele vragen te kunnen beantwoorden van bezorgde ouders, leerkrachten en jeugdwerkers.

De voorzitter : Minister Vogels heeft het woord.

Minister Mieke Vogels : Het is niet omdat hier niets over in de krant staat, dat er geen overleg plaatsvindt. Er vindt op dit ogenblik wel degelijk overleg plaats met de federale minister van Gezondheid, en we bereiden een gezamenlijk standpunt – dus een standpunt met een eigen Vlaamse inbreng – voor in het kader van de drugnota die de federale overheid binnen drie maanden moet voorleggen.

Ten tweede is de Vereniging voor Alcohol- en Drugpreventie momenteel bezig met de uitvoering van de convenants die ze met mijn voorganger

heeft ondertekend en die volledig door mij worden onderschreven. Binnen uiterlijk twee weken zal naar aanleiding van het eerste rapport van de VAD een gezamenlijke standpuntbepaling worden voorgelegd door mezelf en minister Vanderpoorten. Dit rapport van de VAD werd opgemaakt op grond van de mijns inziens bijzonder goede enquêtes, die in de scholen werden gevoerd. De enquêteurs beperkten zich hierbij niet tot het stellen van vragen en het verwerken van de gegevens, maar zorgden er ook voor dat de resultaten aan de scholen werden meegedeeld, zodat zij nuttige informatie kregen over de manier hoe preventief met jongeren te praten over het gebruik van genotsmiddelen, drugs, enzovoort. Bedoeling zou zijn het niet bij informatieve gesprekken te houden, maar ook tot daadwerkelijke ondersteuning over te gaan.

Ik hoop u met mijn antwoord gerustgesteld te hebben. Als het u een troost mag zijn : ook ik lig er soms wakker van, maar ik lig wel van vele dingen wakker.

De voorzitter : De heer Strackx heeft het woord.

De heer Felix Strackx : Mijnheer de voorzitter, mevrouw Merckx is blijkbaar niet op de hoogte van het programma van het Vlaams Blok. Ik zal haar morgen dan ook een exemplaar bezorgen.

De voorzitter : Mevrouw Becq heeft het woord.

Mevrouw Sonja Becq : Voor alle duidelijkheid wou ik nog even zeggen dat mijn CVP-collega hier gisteren verhinderd was, omdat zij aanwezig moest zijn op het euthanasiedebat in de Senaat.

De voorzitter : Vraagt nog iemand het woord ?
(*Neen*)

Met redenen omklede moties

De voorzitter : Door mevrouw Ceysens, door mevrouw Becq en door de heer Strackx werden tot besluit van de behandeling van deze beleidsnota met redenen omklede moties aangekondigd. Ze moeten uiterlijk vrijdag 18 februari 2000 om 17 uur zijn ingediend.

De bespreking is gesloten.

Wij zullen op woensdag 15 maart 2000 om 16 uur

Voorzitter

de hoofdelijke stemmingen over de moties en de beleidsnota houden.

REGELING VAN DE WERKZAAMHEDEN

De voorzitter : Dames en heren, hiermede zijn wij aan het einde gekomen van onze werkzaamheden voor deze voormiddag.

Wij komen om 14.30 uur opnieuw bijeen om onze agenda verder af te handelen.

De vergadering is gesloten.

– *De vergadering wordt gesloten om 13.24 uur.*
